

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่
อำเภอ..เลิงนงทา.. ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนงทา
จังหวัดยโสธร

คำนำ

ภาคการเกษตรถือเป็นหัวใจสำคัญของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร โดยมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ อาทิ ข้าวหอมมะลิคุณภาพดี มันสำปะหลัง อ้อย และยางพารา ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกและสภาวะภูมิอากาศที่ผันผวน การจัดทำ แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ จึงเป็นกลไกสำคัญในการวางรากฐานและกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง แผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนเกษตรกรในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน เกษตรอินทรีย์ และเกษตรปลอดภัย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และเป้าหมายหลักของจังหวัดยโสธรรวมถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การลดต้นทุน และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายในการสร้างรายได้ที่มั่นคงและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวเลิงนกทาให้ดียิ่งขึ้น

คณะทำงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้จะเป็นกรอบแนวทางและเครื่องมือสำคัญสำหรับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการบูรณาการงบประมาณและกิจกรรมโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อนำพาภาคการเกษตรของอำเภอเลิงนกทาไปสู่ความ “มั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน” ต่อไป

(คณะทำงาน)

สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง
  - ๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ ๑
  - ๑.๒ อาณาเขต ๑
  - ๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง ๒
๒. ลักษณะภูมิประเทศ
  - ๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม ๔
  - ๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน ๖
  - ๒.๓ กลุ่มชุดดิน ๖
๓. ลักษณะภูมิอากาศ
  - ๓.๑ ฤดูกาล ๑๘
  - ๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ ๑๙
๔. เส้นทางคมนาคม
  - ๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล ๑๙
  - ๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ ๑๙
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน
  - ๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ ๒๑
  - ๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ ๒๒
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ ๒๕
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI ๒๗

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร
  - ๑.๑ เกษตรกร ๒๗
  - ๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร ๒๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๔๙
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๕๐
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๕๒
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๕๓
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๕๓
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๕๔
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๕๕
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๖๒
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๖๔
บรรณานุกรม	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๒
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๓
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๕
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๑๘
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๑๙
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๒๒
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๒๒
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๒๓
๙	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๒๓
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒๔
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๒๕
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๒๖
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๒๗
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๒๗
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๒๘
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๒๘
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๒๘
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๒๙
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๓๓
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๓๓
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๔๒
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๔๒
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๔๓
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๔๓
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๔๔
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๔๕
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๔๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๔๗
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูก.....ข้าว.....	๔๙
๓๐	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิต.....ข้าว.....	๕๐
๓๑	แสดงพื้นที่ปลูก.....ข้าว.....ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๕๑
๓๒	แสดงต้นทุนการผลิต	๕๓
๓๓	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๕๕
๓๔	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๕๕
๓๕	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า .....ข้าว..... อำเภอก.....เลิงนทา.....	๕๖
๓๖	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๖๒
๓๗	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๖๔

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๑
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ	๒
๓	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๖
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๑๗
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๒๔
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูก.....ข้าว.....	๕๐
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก.....ข้าว..... (พื้นที่ปลูกจริง)	๕๑
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก.....ข้าว..... ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๕๒
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๕๓
๑๐	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๕๔

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้วยกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอเลิงนกทา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือสุดของจังหวัดยโสธร ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๖๙ กิโลเมตร เป็นพื้นที่เศรษฐกิจและชุมทางคมนาคมที่สำคัญ มีเนื้อที่ประมาณ ๙๔๒.๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๕๘๙,๒๕๐.๐๐ ไร่

๑.๒ อาณาเขต

อำเภอ..เลิงนกทา.. มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ..ติดต่อกับ อำเภอหนองสูง และ อำเภอนิคมน้ำอ้อย (จังหวัดมุกดาหาร)..
- ทิศตะวันออกเฉียง ติดต่อกับ..ติดต่อกับ อำเภอดอนตาล (จังหวัดมุกดาหาร) และ อำเภอชานุมาน (จังหวัดอำนาจเจริญ)..
- ทิศใต้ ติดต่อกับ..ติดต่อกับ อำเภอเสนางคนิคม (จังหวัดอำนาจเจริญ) อำเภอไทยเจริญ และ อำเภอกุดชุม (จังหวัดยโสธร)
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ..ติดต่อกับ อำเภอหนองพอก (จังหวัดร้อยเอ็ด) ..

แผนที่แสดงขอบเขตอำเภอ..เลิงนกทา.....
จังหวัด...ยโสธร..

(ที่มา :Agr-imap.,พ.ศ..๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็นจำนวน.....

เทศบาล .....อบต. ...๑๐..ตำบล ..๑๔๕..หมู่บ้าน

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล .....

จำนวน .....๑๑.....แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน....-.....แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง

ตำบล หมู่ที่	ตำบล บุงคำ	ตำบล สวาท	ตำบล ห้อง แซง	ตำบล สามัคคี	ตำบล กุด เชียง หมี	ตำบล สาม แยก	ตำบล กุด แห่	ตำบล โคก สำราญ	ตำบล สร้าง มิ่ง	ตำบล ศรีแก้ว
๑	บุงคำ	สวาท	ห้อง แซง	สามัคคี	กุดเชียง หมี	สามแยก	กุดแห่	โคก สำราญ	สร้างมิ่ง	ศรีแก้ว
๒	ป่าชัย่าง	เลิงนก ทา	โพง	กุดปลา ขาว	ห้วยยาง	ห้วยกอย	ดอน สวรรค์	โคก สำราญ	หิน เหล็กไฟ	โคก ใหญ่
๓	หนอง แคน	แย	ห้อง คลอง	ไทย เจริญ	สวาสดี	นาขาม	ดอนม่วง	หนอง ยาง	โนนชาด	ศรี สมบูรณ์
๔	ช่องเม็ก	ดอนฮี	หนอง บึง	หวาย	กุดขุ่น	หนอง แฝก	นาโพธิ์	กุดคอ ก่าน	หนอง เชียงโต	ศรีสว่าง
๕	นากอก	กุดโจด	ห้อง แซง	คอน สาย	กุดแซ่ ดอน	โป่ง	มันปลา	ดอน มะข่อม	โนน หาด	ศรี สวัสดิ์
๖	หนอง เลิงคำ	หนอง เม็ก	ท่า ศาลา	โคกสูง	กุดเชียง หมี	ด่าน	กุดมะฮอง	ห้วยสะ แบก	กุด เสถียร	ศรีแก้ว
๗	หนอง แคน น้อย	พรหม นิยม	ดงยาง	แสง สุวรรณ	หนอง บัว	หนองสิม	ดงสว่าง	หินสิ่ว	คึมยาว	ทรัพย์ เจริญ
๘	หนอง บก	หนอง สมบูรณ์	โนน แดง	โคก สะอาด	แก้งนา คำ	คึมชาด	ดอนป่า โหม่ง	โนน สวรรค์	โคก กอก	ศรีแก้ว
๙	โคกก่อง	บ้าน ม่วงกา ซัง	ป่า ชาด	นาเซ	กุดแซ่ ดอน เหนือ	ศรีสมพร	กุดแห่ เหนือ	คำแก้ง	ท่าลาด	ศรีชม พร
๑๐	โคก เจริญ	บ้าน หนอง โสน	โสก सान	นาจาน	กุดเชียง หมี	โคกสว่าง	หินโง่น	สม สะอาด	เหล่า อาภรณ์	ศรีอุดม
๑๑	น้อม เกล้า	บ้านนา จาน	ห้อง แซงใต้	เกษตร พัฒนา	แดน สวรรค์	พรสวรรค์	อ่างสร้าง หิน	โคก สำราญ	แสน สำราญ	
๑๒	นากลาง	บ้านแย เหนือ	โพธิ์ ทอง	โคกวิสัย	กุดแซ่ ดอน	ภูดิน	ทานตะวัน	หนอง ยาง		

๑๓	หนอง แคน น้อย	บ้าน เป้งจาน	หนอง ตั่ว	อ่าง สมบูรณ์		เจริญผล	มันปลา เหนื่อ	สม สะอาด		
๑๔	หนอง เลิงคำ	บ้านศรี เจริญ ชัย	ร่องคำ	ดงยาง	กุดเชียง หมี	ตาลบก		กุดคอ ก่าน		
๑๕	หนอง แคน	บ้านนา จาน	โพง	หวาย		ด่านใต้		หนอง ยาง		
๑๖	ช่องเม็ก	บ้าน หนอง สมบูรณ์	ดงยาง					โนน สวรรค์		
๑๗	น้อม เกล้า		ห้อง แซง							
๑๘	โคก เจริญ		ห้อง แซง							
๑๙	หนอง แคน น้อย		นาหว่า							

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเลิงนกทา.. จังหวัดยโสธร., พ.ศ..๒๕๖๙..

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน บ้าน (ครัวเรือน)
บุงคำ	๑๒๖,๒๕๐	-	๑	๑๙	๔,๒๕๙
สวาท	๓๓,๒๒๑๘	-	๑	๑๖	๔,๒๐๔
ห้องแซง	๘๔,๕๖๙	-	๑	๑๙	๔,๐๙๒
สามัคคี	๘๔,๕๖๙	-	๑	๑๕	๒,๘๒๕
กุดเชียงหมี	๗๐,๐๐๐	-	๑	๑๒	๒,๗๗๕
สามแยก	๓๔,๗๘๗.๕	-	๒	๑๕	๓,๐๕๓
กุดแห่	๓๓,๗๕๐	-	๑	๑๓	๓,๐๖๕
โคกสำราญ	๕๑,๘๗๕	-	๑	๑๕	๓,๓๘๘
สร้างมิ่ง	๓๓,๑๒๕	-	๑	๑๑	๒,๒๔๖
ศรีแก้ว	๗๘,๑๒๕	-	๑	๑๐	๒,๒๗๓
รวม	๕๖๕,๖๔๐	-	๑๑	๑๔๕	๓๒,๑๘๐

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ..๒๕๖๙..

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

อำเภอ..เลิงนกทา..มีสภาพพื้นที่เป็น..ที่ราบสลับกับภูเขาและป่าไม้ โดยส่วนใหญ่เป็นที่ราบและลูกคลื่นตื้น แต่มีเทือกเขาจากภูพานครอบคลุมทางด้านตะวันออก และทิศตะวันตกบางส่วนของอำเภอ

ลักษณะพื้นที่โดยรวม

พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอเป็นที่ราบและราบสลับลูกคลื่น ใช้เพาะปลูกข้าว ไร่ และการเกษตรทั่วไป มีลำห้วย ลำธารค่อนข้างแน่นนอน แต่ไม่มีแม่น้ำใหญ่ผ่านกลางตัวอำเภอ

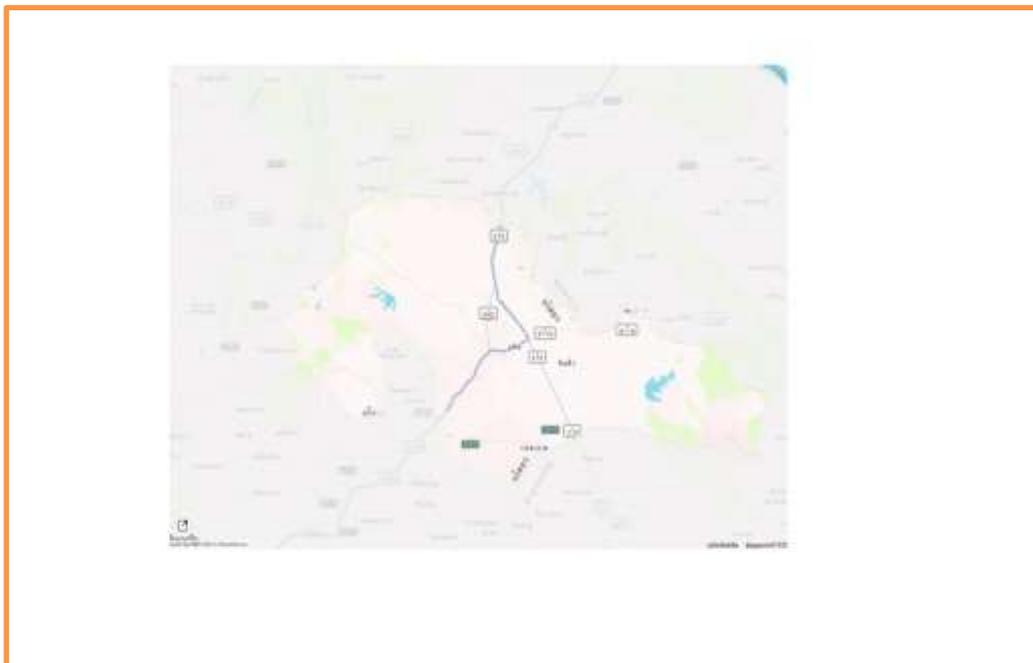
พื้นที่ฝั่งตะวันตก - ตะวันออกบางแปลงเป็นที่ราบลุ่ม ลุ่มต่ำบางจุดอาจมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน โดยเฉพาะบริเวณใกล้ลำห้วยและแนวลุ่มน้ำเล็กๆ

ภูเขาและป่าไม้

ทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตกของอำเภอเป็นแนวเทือกเขาภูพาน มีภูเขาเตี้ย - สูงไม่มาก เช่น ภูพระ ภูชะมุก ภูชี้ห่มากรัง ในพื้นที่ติดต่อกับต่างอำเภอ ล้อมรอบด้วยป่าไม้บางส่วนที่ค่อนข้างสมบูรณ์

พื้นที่ป่าแถบภูเขาและเทือกเขาส่วนหนึ่งถูกระบุเป็นเขต “อุทยานแห่งชาติภูสระดอกบัว” และพื้นที่ป่าสำคัญในขอบเขตของอำเภอเลิงนกทาและอำเภอใกล้เคียง

แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเลิงนกทา.....

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ
(ที่มา : Agri-map, พ.ศ. ๒๕๖๙)

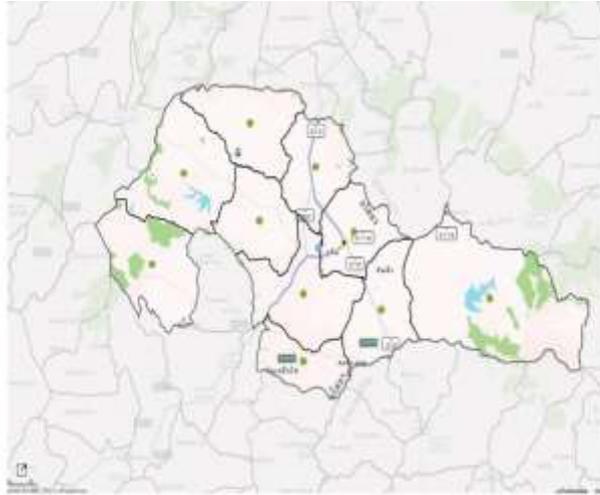
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
บุงค้ำ	๑๒๖,๒๕๐	๒๒,๗๐๒.๑๐	๑๗.๙๘
สวาท	๓๓,๒๒๑๘	๗๓๕.๒๙	๐.๒๒
ห้องแซง	๘๔,๕๖๒.๕	๔,๖๙๔.๒๔	๕.๕๕
สามัคคี	๕๓,๑๒๕	๖๔.๗๐	๐.๐๘
กุดเชียงหมี	๗๐,๐๐๐	๒,๘๗๔.๙๑	๔.๑๑
สามแยก	๓๔,๗๘๗.๕	๑,๐๖๙.๖๔	๓.๐๗
กุดแห่	๓๓,๗๕๐	๑,๔๐๘.๗๐	๔.๑๗
โคกสำราญ	๕๑,๘๗๕	๓๗๙.๔๕	๐.๗๓
สร้างมิ่ง	๓๓,๑๒๕	๓๗๙.๕๐	๑.๑๕
ศรีแก้ว	๗๘,๑๒๕	๑๑,๓๓๗.๓๐	๑๔.๕๑
รวม	๕๖๕,๖๔๐	๔๕,๖๔๕.๘๔	๘.๐๗

ที่มา : Agri-map, พ.ศ..๒๕๖๙..

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

แผนที่แสดงความลาดชันของอำเภอ..เลิงนกทา..

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ
(ที่มา : Agri - map, พ.ศ..๒๕๖๙..)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอเลิงนกทา.มีกลุ่มชุดดิน จำนวน...๒๐.....กลุ่มชุดดิน ดังนี้

กลุ่มชุดดินที่ ๑๕

ชุดดินหล่มสัก (La) ชุดดินแม่สาย (Ms) ชุดดินแม่ทะ (Mta) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายแปรสัณฐานที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัสดุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินสีมากที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเลวหรือเลว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแปร ดินบนมีสีน้ำตาลปนเทา ดินล่างสีน้ำตาลหรือสีเทาปนชมพู พบจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน ในดินชั้นล่างมักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีส ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นด่างปานกลาง

ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ต่ำถึงปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณใกล้แหล่งน้ำ ใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่างๆ หรือพืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทาน ใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

ปัญหา หน้าดินแน่นทึบ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการดินเพื่อการเพาะปลูก

ปลูกข้าว ไถกลบตอซัง ปล่อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๖-๘ ต้น/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน การปักดำข้าวควรเพิ่มจำนวนต้นต่อกอให้มากขึ้น พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ต้น/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ต้น/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. พร้อมปรับปรุงหลุมปลูกด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๒๒

ชุดดินน้ำกระจาย (Ni) ชุดดินสั้นทราย (Sai) ชุดดินสีทน (St) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนหยาบลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาที่บวมของวัสดุเนื้อหยาบ พบในบริเวณที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ส่วนใหญ่มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหยาบ โดยมีเนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนปนทราย สีพื้นเป็นสีเทาหรือสีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีเหลืองปนน้ำตาล และอาจพบมีศิลาแลงอ่อนในดินชั้นล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกลาง

ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ต่ำ

การใช้ประโยชน์ ส่วนใหญ่ในฤดูฝนใช้ปลูกข้าว บางแห่งยังคงสภาพเป็นป่าอยู่ ปัญหา เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนนํ้า และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการดินเพื่อการเพาะปลูก

ปลูกข้าว ข้าว ไถกลบตอซัง ปล่อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ต้น/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ต้น/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วง

เจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำชลประทานและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๓๑

ชุดดินเลย (Lo) ชุดดินวังไทร (Wi) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้
ลักษณะเด่น กลุ่มดินเหนียวลึกถึงลึกมากที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อละเอียด ปฏิกริยาดิน
เป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากการสลายตัวผู้พังกอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผู้พังกแล้ว
ถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อละเอียด หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณพื้นที่ดอน ที่
เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว สีดินเป็น
สีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง

ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลต่างๆ มีส่วนน้อยที่ยังคงเป็นสภาพป่าธรรมชาติ

ปัญหา บริเวณที่มีความลาดชันจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และดินมี
โอกาสขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูเพาะปลูก

แนวทางการจัดการดินเพื่อการเพาะปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒
ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖
กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์
ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ
พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก
๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ทำชั้นบันได ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน
ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้
ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำใน
แปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๓๕

ชุดดินดอนไร่ (Dr) ชุดดินด่านซ้าย (Ds) ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินโคราช (Kt) ชุดดินมาบบอง
(Mb) ชุดดินสตึก (Suk) ชุดดินวาริน (Wn) ชุดดินยโสธร (Yt) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่ม
ชุดดินนี้

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนละเอียดลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดิน
เนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือการสลายตัวผู้
พังกอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผู้พังกแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบที่ส่วนใหญ่มาจากหินตะกอน พบ
บริเวณพื้นที่ดอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา หรือเป็นพื้นที่ภูเขา เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงดีปาน
กลาง เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ดิน

มีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือแดง และอาจพบจุดประสีต่างๆ ในชั้นดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง

ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ต่ำ

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่นมันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง อ้อย ปอ งา และถั่ว บางแห่งใช้ปลูกไม้ผล และไม้ยืนต้น

ปัญหา ดินปนทราย เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายและดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับชะล้างพังทลายของหน้าดิน

แนวทางการจัดการดินเพื่อการเพาะปลูก

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การทำขั้นบันได หรือการสร้างคันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและมีระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุม

กลุ่มชุดดินที่ ๓๕ gm

ชุดดินดอนไร่ (Dr) ชุดดินตื้นซาย (Ds) ชุดดินห้ำงฉัตร (Hc) ชุดดินโคราช (Kt) ชุดดินมาบบอน (Mb) ชุดดินสตึก (Suk) ชุดดินวาริน (Wn) ชุดดินยโสธร (Yt) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนละเอียดถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ มีจุดประสีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบที่ส่วนใหญ่มาจากหินตะกอน พบบริเวณพื้นที่ดอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา หรือเป็นพื้นที่ภูเขา เป็นดินลึก พบจุดประสีเทา มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ดินมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือแดง และอาจพบจุดประสีต่างๆ ในชั้นดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดจัดมาก

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่นมันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง อ้อย ปอ งา และถั่ว บางแห่งใช้ปลูกไม้ผล และไม้ยืนต้น

ปัญหา ดินปนทราย เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายและดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กลุ่มชุดดินที่ ๓๖

ชุดดินเพชรบูรณ์ (Pe) ชุดดินปราณบุรี (Pr) ชุดดินสีคิ้ว (Si) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนละเอียดถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินกลางหรือเป็นต่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ดอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วน ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนเหนียว ดินมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง และอาจพบจุดประสีต่างๆ ในชั้นดินล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินชั้นบนส่วนใหญ่จะมีปฏิกริยาเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ส่วนดินล่างจะมีปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นต่างปานกลาง

ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ต่ำถึงปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น อ้อย ข้าวโพด ถั่วสับปะรด และไม้ผลบางชนิด

ปัญหา การมีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ซึ่งทำให้ดินอุ้มน้ำได้น้อย พืชอาจขาดแคลนน้ำได้ในช่วงฝนทิ้งเป็นระยะเวลานานๆ สำหรับบริเวณที่มีความลาดชันสูง อาจมีปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลายเกิดขึ้น

แนวทางการจัดการดินเพื่อการเพาะปลูก

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไกลบพีชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่หรือปอเทือง๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ทำชั้นบันได คันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิต และภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๓๖g

ชุดดินเพชรบูรณ์ (Pe) ชุดดินปราณบุรี (Pr) ชุดดินสีคิ้ว (Si) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนละเอียดถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ มีจุดประสีเทา ปฏิกริยาดินกลางหรือเป็นต่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ดอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินลึก พบจุดประสีเทา มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วน ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนเหนียว ดินมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง และอาจพบจุดประสีต่างๆ ในชั้นดินล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตาม

ธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินชั้นบนส่วนใหญ่จะมีปฏิกิริยาเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ส่วนดินล่างจะมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง

ปัญหา การมีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ซึ่งทำให้ดินอุ้มน้ำได้น้อย พืชอาจขาดแคลนน้ำได้ในช่วงฝนทิ้งเป็นระยะเวลานานๆ สำหรับบริเวณที่มีความลาดชันสูง อาจมีปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลายเกิดขึ้น

กลุ่มชุดดินที่ ๓๗gm

ชุดดินบ่อไทย (Bo) ชุดดินนาคู (Nu) และชุดดินทับเสลา (Tas) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนหยาบถึงปานกลางที่เกิดจากการสลายตัวหรือพัดพาตะกอนเนื้อหยาบมาทับถมบนชั้นหินผุในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมาก มีจุดประสีเทา การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ วางทับอยู่บนชั้นหินผุหรือชั้นดินเหนียว พบบริเวณพื้นที่ดอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินลึก พบจุดประสีเทา มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ส่วนดินชั้นล่างในระดับความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. เป็นดินเหนียว ดินเหนียวปนเศษหิน หรือเป็นชั้นหินผุ สีดินบนเป็นสีน้ำตาล ดินล่างเป็นสีน้ำตาลปนเทา บางแห่งมี

จุดประสีแดงและมีศิลาแลงอ่อนปะปนอยู่จำนวนมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดจัดมาก

ปัญหา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในช่วงฤดูฝน ดินเปียกแฉะเกินไปสำหรับพืชไร่บางชนิด และหน้าดินค่อนข้างเป็นทรายหนา

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐

ชุดดินจักราช (Ckr) ชุดดินชุมพวง (Cpg) ชุดดินหุบกระพง (Hg) ชุดดินห้วยแกลง (Ht) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ชุดดินยางตลาด (Yl) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนหยาบถึงถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดเนื้อหยาบ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดหรือเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของพวกวัสดุเนื้อหยาบ เป็นพื้นที่ดอนที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา หรือเป็นพื้นที่ภูเขา เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหยาบ ดินมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือแดง และอาจพบจุดประสีต่างๆ ในชั้นดินล่าง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง

ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ต่ำ

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ปอ ข้าวโพด และถั่ว บางแห่งมีสภาพเป็นป่าละเมาะหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

ปัญหา เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย พืชที่ปลูกมีโอกาสเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำได้ง่าย ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินโดยเฉพาะบริเวณที่มีความลาดชันสูง

แนวทางการจัดการดินเพื่อการเพาะปลูก

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูก พืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ทำชั้นบันได คันดิน ปลูก พืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิต และภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่ง น้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐gm

ชุดดินจักราช (Ckr) ชุดดินชุมพวง (Cpg) ชุดดินหุบกระพง (Hg) ชุดดินห้วยแกลง (Ht) ชุดดินสัน ป่าตอง (Sp) ชุดดินยางตลาด (YL) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนหยาบถึงถึงมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดเนื้อ หยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดหรือเป็นกลาง มีจุดประสีเทา การระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดม สมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการ สลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาที่บวม ของพวกวัสดุเนื้อหยาบ เป็นพื้นที่ตอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา หรือเป็นพื้นที่ภูเขา เป็นดินลึก พบจุดประสีเทา มีการระบายน้ำดีปานกลาง ถึงค่อนข้างเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหยาบ ดินมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือแดง และอาจพบจุดประสีต่างๆ ในชั้นดิน ล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดจัดมาก

ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ต่ำ

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ปอ ข้าวโพด และถั่ว บาง แห่งมีสภาพเป็นป่าละเมาะหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

ปัญหา เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย พืชที่ปลูกมีโอกาสเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำได้ง่าย ดินมีความ อุดมสมบูรณ์ต่ำและมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินโดยเฉพาะบริเวณที่มีความลาดชันสูง

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ (๔๐-RL) คือดินร่วนหยาบที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดเนื้อหยาบ มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ อินทรีย์วัตถุต่ำ เนื้อดินปนทราย น้ำซึมผ่านเร็ว เหมาะสำหรับ ปลูกพืชไร่ (เช่น มันสำปะหลัง, อ้อย) หรือไม้ผลมากกว่าพืชผักและนาข้าว ควรปรับปรุงด้วยปุ๋ยอินทรีย์และจัดการ น้ำ

ข้อมูลสำคัญของกลุ่มชุดดินที่ ๔๐-RL:

ลักษณะเด่น: เป็นดินลึกถึงถึงมาก เนื้อดินร่วนปนทรายหรือทรายปนดินร่วน สีน้ำตาล-สีน้ำตาล แดง

สภาพพื้นที่: ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด (ความลาดชัน ๑-๑๒% หรือมากกว่า)

การระบายน้ำ: ดี-ดีปานกลาง แต่น้ำซึมผ่านรวดเร็วทำให้อุ้มน้ำต่ำและแห้งเร็ว

ปัญหา: ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ (ต่ำกว่าที่ต้องการ), ขาดน้ำในช่วงฤดูแล้ง, ง่ายต่อการชะล้าง

พังทลาย

แนวทางการจัดการ:

เพิ่มอินทรีย์วัตถุ: ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ๒-๓ ตัน/ไร่ และปลักพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง, ถั่วพริ้ว)

การจัดการน้ำ: ปลุกพืชคลุมดิน, ห่มดิน, และจัดระบบน้ำเพื่อให้ดินมีความชื้น

การอนุรักษ์: ไถพรวนขวางความลาดชัน ทำคันดินหรือแนวหญ้าแฝกเพื่อลดการกัดเซาะ

พืชที่เหมาะสม: พืชไร่ (มันสำปะหลัง, ข้าวโพด, อ้อย), ไม้ผล (มะม่วง, มะพร้าว, ขนุน)

ชุดดินที่สำคัญในกลุ่มนี้ เช่น ชุดดินจักราช (Ckr), ชุดดินเขาพลอง (Kpg), และชุดดินเขาหลวง

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ - ๕๖ เป็นกลุ่มดินที่พบบริเวณพื้นที่ตอน โดยมีลักษณะเด่นและข้อจำกัดที่แตกต่างกันตามสภาพพื้นที่ ดังนี้ครับ

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐

ลักษณะ: เป็นกลุ่มดินร่วนหยาบที่ลึกมาก (ดินร่วนปนทราย) เกิดจากตะกอนลำน้ำ การระบายน้ำดี

ข้อจำกัด: ดินเป็นทรายจัด มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ อุ้มน้ำได้น้อย และเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายสูง

การใช้ประโยชน์: เหมาะสำหรับปลูกพืชไร่ (เช่น มันสำปะหลัง สับปะรด) และไม้ผล แต่ไม่เหมาะกับการทำนา

กลุ่มชุดดินที่ ๔๔

ลักษณะ: เป็นกลุ่มดินทรายหนา (ดินทรายปนร่วน) การระบายน้ำค่อนข้างมากเกินไป

ข้อจำกัด: ขาดแคลนน้ำได้ง่ายและนาน หน้าดินถูกชะล้างเป็นร่องได้ง่าย

การใช้ประโยชน์: ควรปลูกพืชไร่หรือไม้ผลที่มีระบบจัดการน้ำ และต้องปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักปริมาณมาก

กลุ่มชุดดินที่ ๔๙

ลักษณะ: ดินบนเป็นดินร่วน ส่วนดินล่างอาจมีเศษหินปน

การใช้ประโยชน์: ในทางวิศวกรรมถือว่าเหมาะสมปานกลางสำหรับการทำถนนหรือบ่อขุด แต่มีข้อจำกัดเรื่องการซบซึมน้ำ

กลุ่มชุดดินที่ ๕๖

ลักษณะ: เป็นกลุ่มดินลิกปานกลาง ชั้นดินล่างมักพบเศษหิน ลูกกรัง หรือชั้นหินพื้น

ข้อจำกัด: มีชั้นหินในระดับที่ไม่ลึกมาก ทำให้รากพืชยืนต้นชอนไชลำบาก และมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

การใช้ประโยชน์: ค่อนข้างเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ตามความลาดชันของพื้นที่ แต่ไม่ค่อยเหมาะกับไม้ผลเนื่องจากชั้นหินดินล่าง

แนวทางการจัดการโดยรวม (กลุ่ม ๔๐-๕๖)

ปรับปรุงโครงสร้างดิน: ใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปลักพืชปุ๋ยสด (เช่น ปอเทือง) แล้วไถกลบเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

อนุรักษ์ดินและน้ำ: ปลุกพืชตามแนวระดับ หรือปลักหญ้าแฝกเพื่อลดการชะล้างหน้าดิน โดยเฉพาะในพื้นที่ลาดชัน

จัดการน้ำ: ควรมีแหล่งน้ำสำรองและระบบการให้น้ำที่มีประสิทธิภาพเนื่องจากดินกลุ่มนี้เก็บกักความชื้นได้ไม่ดี

กลุ่มชุดดินที่ ๔๑

ชุดดินบ้านไผ่ (Bpi) ชุดดินคำบาง (Kg) ชุดดินมหาสารคาม (Msk) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายหนาปานกลางที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือตะกอนเนื้อหยาบทับอยู่บนชั้นดินที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแบ่ง ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีอยู่บนชั้นดินที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของพวกวัสดุเนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำหรือวัตถุน้ำพาจากบริเวณที่สูง วางทับอยู่บนชั้นดินร่วนหยาบหรือร่วนละเอียด พบในบริเวณพื้นที่ดอน ที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลาดต่ำ เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงตีปานกลาง เนื้อดินช่วง ๕๐-๑๐๐ ซม. เป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วน ส่วนชั้นดินถัดลงไปเป็นดินร่วนปนทราย และดินร่วนเหนียวปนทราย สีดินเป็นสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเหลืองปนสีน้ำตาล พบจุดประสีต่างๆ ในดินชั้นล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ชั้นดินบนมีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ส่วนในดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง

ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ต่ำ

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น ปอแก้ว มันสำปะหลัง อ้อย ปอ ข้าวโพด ฝ้าย ถั่ว ยาสูบ บางแห่งเป็นป่าเต็งรัง

ปัญหา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก เนื้อดินบนเป็นทรายจัด พืชที่ปลูกมีโอกาสเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำได้ง่าย แต่ถ้ามีฝนตกมากดินชั้นบนจะแฉะและอาจเป็นอันตรายต่อพืชที่ปลูกบางชนิด บริเวณที่มีความลาดชันสูงจะเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย

แนวทางการจัดการดินเพื่อการเพาะปลูก

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดินหรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ในพื้นที่ต่ำควรทำร่องหรือทางระบายน้ำ เพื่อป้องกันน้ำขังบริเวณรากพืช

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ทำร่องระบายน้ำระหว่างแถวปลูก เพื่อป้องกันน้ำขังบริเวณรากพืช ปลูกพืชคลุมดิน วัสดุคลุมดิน หรือปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๔๑-๔๔ เป็นกลุ่มดินบริเวณที่ราบสูง/ที่ดอน ได้แก่ดินทรายหรือดินร่วนปนทรายเกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดเนื้อหยาบ มีลักษณะเด่นคือ เป็นดินทรายจัด-ทรายหนาปานกลาง การระบายน้ำดี-ค่อนข้างดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ โดยมีลักษณะจำเพาะและการจัดการดังนี้

กลุ่มชุดดินที่ ๔๑ (ดินทรายหนาปานกลาง): เป็นดินลึก ดินบนเป็นทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลปนเทา ด้านล่างพบดินร่วนปนทราย/ดินร่วนเหนียวปนทราย เหมาะสำหรับปลูกมันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด

กลุ่มชุดดินที่ ๔๔ (ดินทรายหนา): เช่น ชุดดินจันทึก (Cu), ด่านชุดทด (DK), น้ำพอง (Ng) เป็นดินทรายเนื้อหยาบหนามาก การระบายน้ำค่อนข้างมากถึงเร็ว เสี่ยงต่อการถูกชะล้างพังทลาย

แนวทางการจัดการ: เน้นปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ (ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมัก ๓-๔ ตัน/ไร่) โกลบพีชปุ๋ยสด ปลูกพืชทนแล้ง และหาแหล่งน้ำ

กลุ่มชุดดินที่ ๔๘ (๔๘-RC: Rock Concretion) คือดินตื้นถึงชั้นกรวด/ลูกรัง หรือเศษหินปนหนาแน่น (มักพบภายใน ๕๐ ซม.) มีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เหมาะสำหรับทำป่าไม้ พืชหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือปลูกไม้ผล/ไม้โตเร็วที่รากตื้น แต่ไม่เหมาะทำนาและมีข้อจำกัดสูงต่อพืชไร่/ผัก

ลักษณะเด่นและการจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๔๘ (๔๘-RC)

ลักษณะทางกายภาพ: เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลถึงน้ำตาลเข้ม ปนกรวดหรือลูกรัง ข้อจำกัด: เป็นดินตื้น มีก้อนกรวดหนาแน่น ดินเก็บกักน้ำน้อย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เกิดการกัดกร่อนง่าย

การใช้ประโยชน์: เน้นปลูกพืชไร่ที่รากตื้น ปลูกไม้ผล หรือไม้โตเร็ว

แนวทางการจัดการ:

การปรับปรุงดิน: ใส่ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

การอนุรักษ์: ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกแฝกเพื่อชะลอการไหลของน้ำ

การจัดการพืช: ชุดหลุมปลูกขนาดใหญ่ (๗๕x๗๕x๗๕ ซม.) และปรับปรุงดินในหลุม

กลุ่มชุดดินที่ ๕๖

ชุดดินลาดหญ้า (Ly) ชุดดินภูสะนา (Ps) ชุดดินโนพงาม (Png) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะเด่น กลุ่มดินลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น เศษหินหรือลูกรัง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้ว ถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัสดุเนื้อหยาบที่มาจากพวกหินตะกอนหรือหินอัคนี พบบริเวณพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี เนื้อดินตอนบนช่วง ๕๐ ซม. เป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินปนเศษหิน มักพบชั้นพบหินพื้นลึกกว่า ๑๐๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง

ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ต่ำ

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง

ปัญหา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ และอาจเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย ถ้าปลูกพืชในบริเวณที่มีความลาดชันมากๆ โดยไม่มีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

แนวทางการจัดการดินเพื่อการเพาะปลูก

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก เลือกริมที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชให้หมุนเวียนตลอดทั้งปี ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือโกลบพีชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ โกลบระยะออกดอก ปลอ่ยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับ

ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไกลพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ ปลูกพืชปุ๋ยสด มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ ทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม สร้างคันดิน ทำขั้นบันได ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๕๖-๔๐

ดินบนที่ดอน เนื้อดินร่วนหรือร่วนปนทราย สีน้ำตาลเหลือง/แดง ลีกลปานกลาง พบบนพื้นที่ลูกคลื่นถึงเนินเขา (ความลาดชัน ๖-๓๕%) ระบายน้ำดี เกิดจากหินตะกอน/อัคนีเนื้อหยาบ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ส่วนกลุ่มชุดดินที่ ๔๐ เป็นดินร่วนหยาบลึกมาก เกิดจากตะกอนลำน้ำ ระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ทั้งสองกลุ่มเหมาะปลูกพืชไร่/ไม้ผล ควรปรับปรุงด้วยปุ๋ยหมัก/คอก

รายละเอียดกลุ่มชุดดินที่ ๕๖ (Soil Group ๕๖)

ลักษณะเด่น: เป็นดินลีกลปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนหรือร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินปน

เศษหิน

สภาพพื้นที่: พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา (Rolling to Hilly) ความลาดชัน ๖-๓๕%

การระบายน้ำ/ความอุดมสมบูรณ์: การระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตร ความอุดม

สมบูรณ์ต่ำ

การใช้ประโยชน์: เหมาะสำหรับปลูกพืชไร่ (ข้าวโพด, มันสำปะหลัง) หรือไม้ผล/ยางพารา โดยมีข้อจำกัดเรื่องความอุดมสมบูรณ์และเนื้อดิน

รายละเอียดกลุ่มชุดดินที่ ๔๐ (Soil Group ๔๐)

ลักษณะเด่น: ดินร่วนหยาบลึกถึงลึกมาก เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกริยาเป็นกรดจัดถึงกลาง

สภาพพื้นที่: พื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่น (Level to Undulating)

ปัญหา: ดินปนทราย ขาดแคลนน้ำง่าย และเสี่ยงต่อการถูกชะล้างพังทลาย

การจัดการ: ควรปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยคอก/หมัก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไกลบพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง, ถั่ว

พรี)

แนวทางการจัดการที่ดิน (ทั้งสองกลุ่ม)

ปรับปรุงดิน: ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

อนุรักษ์ดินและน้ำ: ทำคันดินหรือขั้นบันไดในพื้นที่ลาดชัน ปลูกพืชคลุมดินเพื่อลดการชะล้าง

การปลูกพืช: ปลูกพืชหมุนเวียน พืชไร่ และไม้ผลที่เหมาะสมกับพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๖ และ ๔๘ เป็นกลุ่มดินในพื้นที่ดอนที่มีข้อจำกัดด้านความลึกและความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เหมาะสำหรับการปลูกพืชไร่และไม้ผลที่ทนแล้ง โดยกลุ่มที่ ๕๖ (เช่น ลาดหญ้า, ภูสะนา) มักมีเศษหินปน, ส่วนกลุ่มที่ ๔๘ (เช่น แมริม, น้ำขุน) มักเป็นดินตื้นปนลูกรัง ซึ่งต้องการการจัดการดินโดยใช้อินทรีย์วัตถุและการอนุรักษ์หน้าดิน

ลักษณะและข้อมูลสำคัญของกลุ่มชุดดินที่ ๕๖ และ ๔๘

กลุ่มชุดดินที่ ๕๖ (ชุดดินลาดหญ้า Ly, ภูสะนา Ps, โพนงาม Png):

ลักษณะ: ดินลึกลับปานกลางถึงตื้น พบเศษหินหรือลูกรัง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดี
ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา: ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง หน้าดินชะล้างหลายได้ง่าย

การจัดการ: ปลูกพืชไร่/พืชผัก/ไม้ผล โดยชุดหลุมขนาดใหญ่ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก
๒-๓ ตัน/ไร่ และใช้หญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ

ความเหมาะสม: เหมาะสมสำหรับอ้อย, มันสำปะหลัง, สับปะรด (๑ก)

กลุ่มชุดดินที่ ๔๘ (ชุดดินแมร์ิม Mr, น้ำซุน Ncu, พะเยา Pao, ท่ายาง Ty):

ลักษณะ: ดินตื้นถึงกึ่งหิน/เศษหิน พบหินพื้นภายใน ๑๕๐ ซม. ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การ
ระบายน้ำดีมาก

ปัญหา: หน้าดินตื้น ดินลูกรัง มีก้อนกรวด ๓๕-๖๐% ความอุ้มน้ำต่ำ

การจัดการ: ปรับปรุงด้วยปุ๋ยอินทรีย์ ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชทนแล้ง

ความเหมาะสม: เหมาะสมสำหรับอ้อย, มันสำปะหลัง, สับปะรด (๑ก) และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

(๑sgn)

คำแนะนำการใช้งาน: ควรเลือกปลูกพืชที่ทนทานต่อสภาพดินตื้นและลูกรังปน เช่น พืชไร่ หรือ
ไม้ผล และควรมีการทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำร่วมกับการปรับปรุงดิน

แผนที่แสดงกลุ่มชุดดิน อำเภอ..เลิงนกทา..

ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ..๒๕๖๙)

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

ประเทศไทยมี ๓ ฤดู คือฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

ประเทศไทยได้สิ้นสุดฤดูหนาวและเข้าสู่ฤดูร้อน โดยประมาณในช่วงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ โดยอุณหภูมิสูงสุดบริเวณประเทศไทยตอนบนสูงขึ้นและมีอากาศร้อน ประกอบกับมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมประเทศไทยได้เปลี่ยนเป็นลมตะวันออกเฉียงใต้หรือลมฝ่ายใต้พัดปกคลุม ซึ่งเป็นการเข้าสู่ฤดูร้อนของประเทศไทย

ประเทศไทยสิ้นสุดฤดูร้อนและเริ่มต้นฤดูฝนในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม โดยประมาณ ในช่วงต้นฤดูฝนจะมีปริมาณฝนน้อย หลังจากนั้นปริมาณและการกระจายของฝนจะเพิ่มขึ้นสำหรับฤดูฝนของประเทศไทยตอนบน และจะสิ้นสุดประมาณกลางเดือนตุลาคม

ประเทศไทยจะเริ่มต้นเข้าสู่ฤดูหนาว ตั้งแต่วันที่ ๒๓ ตุลาคม โดยประมาณ โดยจะเริ่มมีอากาศเย็นบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังจากนั้นอากาศเย็นจะขยายพื้นที่ครอบคลุมบริเวณภาคกลางและภาคตะวันออก โดยอุณหภูมิต่ำสุดบริเวณประเทศไทยตอนบนจะลดลงต่ำกว่า ๒๓ องศาเซลเซียส ซึ่งอยู่ในเกณฑ์อากาศเย็นเกือบทั่วไป และลมชั้นบนที่พัดปกคลุมประเทศไทยที่ระดับความสูงประมาณ ๑๐๐ ถึง ๓,๕๐๐ เมตร ได้เปลี่ยนเป็นลมตะวันออกเฉียงเหนือหรือลมตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนลมชั้นบนที่ระดับความสูงประมาณ ๕,๐๐๐ เมตรขึ้นไป ได้เปลี่ยนเป็นลมฝ่ายตะวันตก ประกอบกับปริมาณและการกระจายของฝนบริเวณประเทศไทยตอนบนลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือว่าเป็นการเข้าสู่ฤดูหนาวของประเทศไทยในปี และจะสิ้นสุดประมาณปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ อย่างไรก็ตาม ในช่วงเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงต้นฤดูหนาว บริเวณประเทศไทยตอนบน จะยังคงมีฝนตกได้ในบางพื้นที่

โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน		←	→									
ฤดูฝน					←	→						
ฤดูหนาว	←	→								←	→	

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิต

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิตเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝนสูงสุด	อุณหภูมิต (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๘	๑,๔๓๓.๓๐	๑๑๙.๔๔	๙๐	พ.ค.	๓๙.๒	๑๐.๖	๒๔.๙
๒๕๖๗	๑,๒๕๘.๔๘	๑๐๔.๘๗	๘๗	พ.ค.	๔๒.๖	๑๔.๘	๒๘.๗
๒๕๖๖	๑,๔๙๖.๕๗	๑๒๔.๗๑	๙๓	ก.ค.	๔๑.๐	๑๒.๗	๒๖.๘๕
๒๕๖๕	๑,๗๙๕.๔๐	๑๔๙.๖๑	๑๑๙	ส.ค.	๓๘.๘	๑๒.๕	๒๕.๖๕
๒๕๖๔	๑,๕๖๘.๗๘	๑๓๐.๗๑	๑๐๐	ก.ย.	๓๙.๑	๑๐	๒๔.๕๕

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดยโสธร, พ.ศ..๒๕๖๙..

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอ.เลิงนกทา.มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางในการเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ดังนี้

เส้นทาง ยส ๓๐๐๓ จุดเริ่มต้น: เริ่มจากเขตพื้นที่ อำเภอเลิงนกทา

อำเภอไทยเจริญ: เส้นทางจะพาดผ่านพื้นที่อำเภอไทยเจริญ ตำบลโคกนาโก: ผ่านเขตตำบลโคกนาโก ซึ่งเป็นจุดที่มีโครงการก่อสร้างถนนเชื่อมต่อไปยังบ้านหนองสำโรง และบ้านใหม่สามัคคีธรรม บ้านสวาท: ผ่านบ้านสวาท ในเขตอำเภอป่าติ้ว จุดสิ้นสุด: บรรจบกับ ทางหลวงหมายเลข ๒๐๒ (สายยโสธร – อำนาจเจริญ)บริเวณ บ้านหนองแสง อำเภอป่าติ้ว และเลี้ยวซ้ายไปจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งเป็นที่ตั้งโรงงานน้ำตาลมิตรผลจำกัด (อำนาจเจริญ)

เส้นทาง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ จุดเริ่มจากอำเภอเลิงนกทา (ยโสธร) เส้นทาง: มุ่งหน้าไปทางทิศเหนือตาม ทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ (ถนนชยางกูร) จุดผ่านที่สำคัญ:ผ่าน อำเภอนิคมน้ำอ้อม (จังหวัดมุกดาหาร)ตรงเข้าสู่ ตัวเมืองมุกดาหารจากนั้นวิ่งต่อไปทางทิศเหนือ (มุ่งหน้าไปทางนครพนม) เพื่อไปยังตำบลบางทรายใหญ่ ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงงานน้ำตาลสทเรื่อง

เส้นทาง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๖ (สายยางตลาด-ดอนตาล) ช่วงที่เชื่อมระหว่างอำเภอเลิงนกทา (ยโสธร) และ อำเภอหนองพอก (ร้อยเอ็ด) สหกรณ์ยางพาราเลิงนกทา จำกัด ตั้งอยู่ที่หมู่ ๔ ตำบลสวาท อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร เป็นสถาบันเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับการยางแห่งประเทศไทย (กยท.) และทำหน้าที่เป็นจุดรวบรวมยางพาราที่สำคัญในพื้นที่ ที่ตั้งสำนักงาน: ๓๘๓ (หรือ ๑๑๐) หมู่ ๔ ตำบลสวาท อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ๓๕๑๒๐ บทบาทและผลการดำเนินงาน จุดรวบรวมยาง: เป็น ๑ ใน ๕ จุดรวบรวมยางพาราหลักของจังหวัดยโสธร เพื่อสนับสนุนเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่

เส้นทาง ในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร มีโรงสีข้าวและจุดรับซื้อข้าวที่สำคัญหลายแห่งที่ให้บริการรับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกร โดยมีรายละเอียดดังนี้:

โรงสีข้าวเอกชนขนาดใหญ่

โรงสีพงษ์เจริญ (ข้าวตรานกทา): เป็นโรงสีมาตรฐานที่รับซื้อข้าวหอมมะลิในพื้นที่ ๓ อำเภอ (เลิงนกทา, กุดชุม, ไทยเจริญ) ที่ตั้ง: ๓๒๔ หมู่ ๑ ถนนพุมเทวา ตำบลสวาท โทรศัพท์: ๐๘๗-๕๕๔-๖๖๖๖

โรงสีพงษ์ชัยธัญญาพิช (ข้าวตราไดโนเสาร์): จุดรับซื้อข้าวเปลือกขนาดใหญ่ติดถนนชยางกูร ที่ตั้ง: ๓๖๑ หมู่ ๑ ถนนชยางกูร ตำบลสามแยก โทรศัพท์: ๐๔๕-๗๘๑-๓๓๑

โรงสีไชยกุลพานิช (โกดังข้าว ไชยกุลฟาร์มเอาร์ทเลท): รับซื้อข้าวและมีจำหน่ายข้าวหอมมะลิ (ตราแมงป่อง) พร้อมคาเฟ่บริการ ที่ตั้ง: ๑๓๘ หมู่ ๑๓ ตำบลสามแยก โทรศัพท์: ๐๙๙-๒๖๘-๓๘๑๙

สหกรณ์และจุดรับซื้อของรัฐ

สหกรณ์การเกษตรเลิงนกทา จำกัด: เป็นจุดจัดงาน "ตลาดนัดข้าวเปลือก" เพื่อให้เกษตรกรมีอำนาจต่อรองราคาที่ตั้ง: ๑๓๘/๒ ถนนชยางกูร ตำบลสามแยก สหกรณ์เกษตรอินทรีย์เลิงนกทา จำกัด: เน้นการรวบรวมข้าวเปลือกเพื่อการแปรรูปจากสมาชิก

โรงสีและจุดรับซื้ออื่นๆ ในพื้นที่

หจก. โรงสีกิจพงษ์: ตั้งอยู่เลขที่ ๑๖๒ หมู่ ๑๒ ต.สามแยก รับซื้อและจำหน่ายข้าวสกลทอง พาณิชย์: ๒๙๙ บ้านกุดเชียงหมี ให้บริการรับซื้อ-ขายส่งข้าวและผลิตภัณฑ์จากโรงสี

ท่าข้าวโรงสีพงษ์เจริญ (บ้านห้องแซง): ๑๔๖ หมู่ ๑๓ ตำบลห้องแซง เป็นจุดรับซื้อย่อย

Interrice Global: ตำบลสามัคคี ให้บริการเกี่ยวกับโรงสีข้าว

เส้นทาง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ จุดเริ่มจากอำเภอเลิงนกทา (ยโสธร) เส้นทาง: มุ่งหน้าไปทางทิศใต้ตาม ทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ (ถนนชยางกูร) จุดผ่านที่สำคัญ: ผ่าน อำเภอเสนางคนิคม (จังหวัดอำนาจเจริญ) เพื่อไปยัง ตำบลนาไร่ใหญ่ ตำบลหนองสามสี ซึ่งเป็นที่ตั้งของลานมันสำปะหลัง

เส้นทางในระดับตำบล ลานมันในตำบลบุงคำและพื้นที่ใกล้เคียง

ลานมันทรัพย์บุญยืน: ตั้งอยู่ที่ ๑๓๕ หมู่ ๑๗ บ้านน้อมเกล้า ตำบลบุงคำ รับซื้อพีชผลทางการเกษตร โดยเฉพาะมันสำปะหลังโทรศัพท์: ๐๙๕-๔๘๗-๐๒๒๘

ลานมันพรทวี: ตั้งอยู่ในเขต บ้านน้อมเกล้า ตำบลบุงคำ เป็นจุดรับซื้อมันสำปะหลังสดในพื้นที่

ลานมันสนธยาเจริญพีชผล (ป่าสี): ตั้งอยู่ที่ บ้านโคกใหญ่ ตำบลศรีแก้ว (เขตติดต่อเลิงนกทา) เปิดให้บริการ ๒๔ ชั่วโมงโทรศัพท์: ๐๙๘-๗๙๒-๕๙๒๗

ลานมันประวีณา: ตั้งอยู่ที่ หมู่ ๑๔ ตำบลสามแยก อำเภอเลิงนกทา โทรศัพท์: ๐๙๓-๔๓๘-๗๗๔๑

โรงงานแป้งมันขนาดใหญ่ (ส่งตรงได้ราคาดี) หากมีปริมาณมากและต้องการส่งเข้าโรงงานแป้งมันโดยตรง พื้นที่ใกล้เคียงมีตัวเลือกดังนี้:

บริษัท เอี่ยมอำนาจแป้งมัน จำกัด: ตั้งอยู่ที่ ตำบลโคกสาร อำเภอชานุมาน จ.อำนาจเจริญ (อยู่ไม่ไกลจากเขตบุงคำ) รับซื้อมันสดให้ราคาดีตามเปอร์เซ็นต์เชื้อแป้ง

โรงแป้งชีวาววายสิงห์โยธ (CYY): ตั้งอยู่บนถนนเส้นอรุณประเสริฐ รอยต่ออำเภอเมืองยโสธร-ป่าติ้ว

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้
 ทางรถไฟ เส้นทางรถไฟที่ผ่านอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร เป็นส่วนหนึ่งของโครงการก่อสร้าง
 รถไฟทางคู่สายอีสาน (สายใหม่) ช่วง บ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม - ร้อยเอ็ด - อำเภอเลิงนกทา จังหวัด
 ยโสธร มุกดาหาร - นครพนม ระยะทาง ๓๔๗ กิโลเมตร มี ๑๘ สถานี ๑๒ ป้ายหยุดรถ ทางวิ่งมีทั้งบนดิน และ
 ยกระดับ โดยมีการก่อสร้างสถานีรถไฟเลิงนกทา บริเวณบ้านดอนม่วง ต.กุดแห่ คาดว่าจะเปิดให้บริการในปี ๒๕๗๑
 เพื่อเชื่อมต่อการเดินทางและการขนส่งในภาคอีสาน ที่ตั้งสถานี: สถานีรถไฟเลิงนกทา ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลกุดแห่
 อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ช่วงโครงการ: อยู่ในสัญญาที่ ๒ ช่วงหนองพอก - สะพานมิตรภาพ ๓

ความคืบหน้าโครงการ: กำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้างคันทางรถไฟ (ข้อมูลช่วงต้นปี ๒๕๖๘)

กำหนดเปิดใช้งาน: คาดว่าจะเปิดให้บริการได้ในปี พ.ศ. ๒๕๗๐

เส้นทางนี้จะช่วยเพิ่มความสะดวกในการเดินทางจากอำเภอเลิงนกทาไปยังขอนแก่น (บ้านไผ่) และมุกดาหาร โดย
 เป็นรถไฟทางคู่สายใหม่ที่ไม่ได้ผ่านสายหลักเดิม

ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ

สถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน.๑.. สถานี มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอ/จังหวัด
 ได้แก่..การเดินทางด้วยรถโดยสารสาธารณะกรุงเทพฯ - เลิงนกทา: มีรถทัวร์ให้บริการหลายบริษัท (เช่น บขส.
 ๙๙๙, เซ็ดชัยทัวร์) ราคาตัวเริ่มต้นประมาณ ๔๙๗ บาท

การเชื่อมต่อในจังหวัด: มีรถโดยสารประจำทางและรถโดยสารขนาดเล็กวิ่งเชื่อมต่อระหว่างเลิงนกทาไปยังตัวเมือง
 ยโสธรและอำเภอใกล้เคียง

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

-ทางหลวงหมายเลข..ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ (ถนนชยางกูร):.... เส้นทาง
 ระหว่าง..อำเภอเลิงนกทา ถึง..จังหวัดมุกดาหาร.... ระยะทาง..๕๐..กิโลเมตร

-ทางหลวงหมายเลข..ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ (ถนนชยางกูร):.... เส้นทาง
 ระหว่าง..อำเภอเลิงนกทา..ถึง..อำเภอเสนางคนิคม..จังหวัดอำนาจเจริญ..ระยะทาง..๒๗.๑..กิโลเมตร

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๖๙ (ถนนวาริราชเดช): เส้นทางระหว่าง..อำเภอ
 เลิงนกทา ถึง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ระยะทาง ๖๙ กิโลเมตร

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๖๙ (ถนนวาริราชเดช): เส้นทางระหว่าง..อำเภอ
 เลิงนกทา ถึง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ระยะทาง ๔๐ กิโลเมตร

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง)

แหล่งน้ำธรรมชาติ อำเภอเลิงนกทา มีลำห้วยสำคัญๆ ไหลผ่านพื้นที่ตอนเหนือของอำเภอ เช่น
 ห้วยสะแบก ห้วยลิงโจน ลำห้วยโพง ลำเซบาย ลำน้ำยัง ลำน้ำทวน และแหล่งน้ำอื่นๆ เช่น หนอง บึง มีอยู่ทั่วไป ซึ่ง
 หลายแห่งมีสภาพตื้นเขิน เก็บกักน้ำได้ปริมาณน้อย เป็นปัญหาค่อนข้างมาก

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูระบายน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
๑	อ่างเก็บน้ำห้วยลิงโจน	ห้องแซง	๑๗.๒๐๒	๒๑.๐๕	๑๔,๕๔๔
๒	อ่างเก็บน้ำห้วยสะแบก	บุงค้ำ	๒๓.๙๘๑	๓๐.๓๐	๑๒,๖๗๒
๓	อ่างเก็บน้ำห้วยโพง (ตอนบน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ศรีแก้ว	๘.๗๐๑	๑๒.๔๐	๔,๕๐๐

ที่มา : . <https://app.rid.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙.....

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	รวมพื้นที่ได้รับประโยชน์ (ไร่)
		อ่างเก็บน้ำ	ท่อระบายน้ำ	ฝาย	ระบบส่งน้ำ	สถานีสูบน้ำ	รวม		
๑	บุงค้ำ	๑	-	-	-	-	๑	๐.๑๔๘	๘๐
๒	สวาท	๔	-	๑๑	-	๑	๑๙	๐.๙๕๑	๗,๗๐๐
๓	ห้องแซง	๑	-	๒	-	๑	๔	๐.๐๑๘	๘๒๐
๔	สามัคคี	๑	-	๑	-	-	๒	๐.๑๔๕	๘๕๐
๕	กุดเชียงหมี	๒	-	๑	-	-	๓	๐.๒๓๑	๑,๖๐๐
๖	สามแยก	๑	-	๑	-	-	๒	๐.๑๖	๑,๓๐๐
๗	กุดแห่	๔	-	๕	-	-	๙	๒.๕๓๒	๖,๒๕๐
๘	โคกสำราญ	๕	-	๒	-	-	๗	๐.๘๕๘	๔,๓๐๐
๙	สร้างมิ่ง	๓	-	๒	-	๑	๖	๑.๒๑๑	๒,๙๐๐
๑๐	ศรีแก้ว	๒	-	๒	-	-	๔	๐.๕๖๘	๓,๐๐๐

ที่มา : <http://dsit.rid.go.th>, พ.ศ.๒๕๖๙..

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจิว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
๑	บุงค้ำ	-	-	-	-	-	๓๐๘
๒	สวาท	-	-	-	-	-	๔๑๘
๓	ห้องแซง	-	-	-	-	-	๓๔๒
๔	สามัคคี	-	-	-	-	-	๓๖๐
๕	กุดเชียงหมี	-	-	-	-	-	๔๔๗
๖	สามแยก	-	-	-	-	-	๒๒๘
๗	กุดแห่	-	-	-	-	-	๒๓๗
๘	โคกสำราญ	-	-	-	-	-	๒๑๑
๙	สร้างมิ่ง	-	-	-	-	-	๔๔๓
๑๐	ศรีแก้ว	-	-	-	-	-	๕๖

ที่มา : https://www.ldd.go.th/web_water/index.html, พ.ศ.๒๕๖๙

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	บุงค้ำ	-	๑๘	๑๘
๒	สวาท	๑	๑๕	๑๖
๓	ห้องแซง	-	๑๐	๑๐
๔	สามัคคี	๑๔	๗	๒๑
๕	กุดเชียงหมี	๒	๑๙	๒๑
๖	สามแยก	๔	๑๗	๒๑
๗	กุดแห่	-	๒๔	๒๔
๘	โคกสำราญ	๗	๙	๑๖
๙	สร้างมิ่ง	-	๑๓	๑๓
๑๐	ศรีแก้ว	-	๑๘	๑๘

ที่มา : <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/index.php>., พ.ศ.๒๕๖๙

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอเลิงนกทา.. ประชากรมีอาชีพหลักคือ ..เกษตรกรรม...มีพื้นที่การเกษตรจำนวน ...๒๓๑,๘๐๙.๖๑ ไร่... (ร้อยละ...๒๕.๘๑...ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานร้อยละ ....๑๓.๖๘.....

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านพืช

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าว (ไร่)	อ้อยโรงงาน (ไร่)	มันสำปะหลัง (ไร่)	ยางพารา (ไร่)	ปาล์ม น้ำมัน (ไร่)	ทุเรียน (ไร่)	กล้วยหอม (ไร่)	รวมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด (ไร่)
บุงค้ำ	๑๒๖,๒๕๐	๔๑,๐๕๓.๙๓	๓๕๙.๗๕	๑๙,๘๕๑.๔๓	๒๒๓.๒๕	๒๐	๒๑	๓๔	๖๑,๕๖๓.๓๖
สวาท	๓๓,๒๒๑.๘	๓๔,๓๘๙	๒๓.๕๐	๑๖๐.๓๐	๒๗	-	๕	-	๓๔,๖๐๔.๘๐
ห้องแซง	๘๔,๕๖๒.๕	๒๐,๔๒๐.๖๘	-	๒๖๕.๗๕	-	-	-	-	๒๐,๖๘๖.๔๓
สามัคคี	๕๓,๑๒๕	๒๐๕,๑๔.๔๙	๔๑.๐๐	๔๐.๕๐	๒๐.๓๑	๑๓	๕	-	๑๑๙.๘๑
กุดเซียงหมี่	๗๐,๐๐๐	๒๒,๓๒๙.๐๘	๘	๑๔๒.๕๐	๕๘	-	๒	-	๒๒,๕๓๙.๕๘
สามแยก	๓๔,๗๘๗.๕	๑๘,๗๑๑.๕๖	๔	๙๒๗.๙๖	-	-	-	-	๑๙,๖๔๓.๕๒
กุดแห่	๓๓,๗๕๐	๑๕,๓๘๒.๒๔	๓๖	๒๗๗.๗๕	๑๓๓.๕๐	-	-	๔	๑๕,๘๓๓.๔๙
โคกสำราญ	๕๑,๘๗๕	๓๑,๕๙๙.๒๒	๕	๘๙๓.๗๕	-	๔	-	-	๓๒,๔๙๗.๙๗
สร้างมิ่ง	๓๓,๑๒๕	๑๖,๙๓๓.๓๖	๒๕	๘	-	-	-	-	๑๖,๙๖๖.๓๖
ศรีแก้ว	๗๘,๑๒๕	๖,๙๒๐.๕๐	๑๙	๔๐๓.๗๙	-	๗	-	-	๗,๓๕๐.๒๙
พื้นที่รวม	๘๙๗,๘๑๘	๒๐๗,๗๓๙.๕๗	๕๒๑.๒๕	๒๒,๙๗๑.๗๓	๔๖๒.๐๖	๔๔	๓๓	๓๘	๒๓๑,๘๐๙.๖๑

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)	นกกระทา (ตัว)
บุงค้ำ	๙๒๒	๒๔,๙๔๐	๐	๔,๗๐๑	๑๓,๗๔๕	๔๓๐,๕๑๒	๒๘,๕๗๐	๘๔	๐	๑,๕๐๑
สวาท	๘๗๙	๔๑๗	๐	๘๖๔	๘,๐๑๘	๓๗,๐๙๖	๘,๖๒๐	๒๐	๐	๐
ห้องแซง	๘๔๗	๔๒๓	๐	๗๒๐	๒๒๖	๒๗,๑๓๒	๑,๙๓๘	๒	๐	๑
สามัคคี	๖๗๔	๒๙๒	๐	๒๗๒	๙๐๗	๒๐,๒๙๕	๑,๕๘๔	๓	๐	๐
กุดเชียงหมี	๖๐๙	๒๔๓	๐	๔๐๑	๓๙๗	๒๐,๘๒๑	๕๔๘	๐	๐	๐
สามแยก	๖๓๕	๒๔๘	๐	๓๐๐	๔๑๔	๑๙,๑๕๖	๑,๘๒๔	๑	๐	๑,๒๐๐
กุดแห่	๖๕๐	๒๖๖	๐	๔๘๔	๓๘๓	๑๘,๔๘๔	๑,๓๔๑	๒	๐	๓๐๐
โคกสำราญ	๙๔๗	๕๕๖	๐	๗๗๐	๒,๗๔๕	๑๑๖,๒๘๕	๑,๓๗๓	๘	๐	๐
สร้างมิ่ง	๖๘๕	๔๒๔	๐	๓๔๓	๒๐๗	๔๖,๗๐๙	๓,๙๕๑	๔๘	๐	๐
ศรีแก้ว	๖๓๒	๓๓๕	๐	๑๙๗	๒๖๐	๒๓,๖๔๑	๑,๗๑๑	๐	๐	๐
รวมทั้งหมด	๗,๔๘๐	๒๘,๑๔๔	๐	๙,๐๕๒	๒๗,๓๐๒	๗๖๐,๑๓๑	๕๑,๔๖๐	๑๖๘	๐	๓,๐๐๒

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเลิงนกทา,พ.ศ.๒๕๖๙..

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์ .....-.....แห่ง คือ .....

ชื่อโรงงาน.....-..... ที่ตั้ง.....-.....

- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐาน .....-.....แห่ง คือ.....-.....

ชื่อโรงงาน.....-..... ที่ตั้ง.....-.....

- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่.....-.....จำนวน คือ

ชื่อฟาร์ม.....-.....ที่ตั้ง.....-.....

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรรวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำสวยงาม	สัตว์น้ำอื่น ๆ
บุงค้ำ	-	-	-	-	-	-	-
สวาท	-	-	-	-	-	-	-
ห้องแซง	-	-	-	-	-	-	-
สามัคคี	-	-	-	-	-	-	-
กุดเชียงหมี	-	-	-	-	-	-	-
สามแยก	-	-	-	-	-	-	-
กุดแห่	-	-	-	-	-	-	-
โคกสำราญ	-	-	-	-	-	-	-
สร้างมิ่ง	-	-	-	-	-	-	-
ศรีแก้ว	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ..๒๕๖๙..

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)

ไม่มี

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครุฑเรือและประชากร

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครุฑเรือ และประชากร

ที่	ตำบล	ครุฑเรือทั้งหมด	ครุฑเรือเกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	บุงค้ำ	๔,๒๕๙	๒,๘๒๖	๖,๗๑๓	๖,๗๑๔	๑๓,๔๒๗
๒	สวาท	๔,๒๐๔	๒,๘๔๕	๕,๒๐๑	๕,๓๘๒	๑๐,๕๘๓
๓	ห้องแซง	๔,๐๙๒	๑,๘๖๕	๔,๓๐๙	๔,๑๐๙	๘,๔๑๘
๔	สามัคคี	๒,๘๒๕	๑,๗๗๒	๓,๗๔๕	๓,๖๗๐	๗,๔๑๕
๕	กุดเชียงหมี	๒,๗๗๕	๑,๙๑๕	๓,๘๖๑	๓,๙๐๘	๗,๗๖๙
๖	สามแยก	๓,๐๕๓	๑,๗๙๗	๑,๘๓๙	๑,๙๔๒	๓,๗๘๑
๗	กุดแห่	๓,๐๖๕	๑,๕๕๗	๔,๒๕๐	๔,๒๕๕	๘,๕๐๕
๘	โคกสำราญ	๓,๓๘๘	๒,๔๕๘	๕,๒๒๗	๕,๑๘๐	๑๐,๔๐๗
๙	สร้างมิ่ง	๒,๒๔๖	๑,๓๖๕	๓,๐๖๓	๓,๐๑๓	๖,๐๗๖
๑๐	ศรีแก้ว	๒,๒๗๓	๘๓๕	๒,๘๑๐	๒,๘๗๐	๕,๖๘๐
รวม		๓๒,๑๘๐	๑๘,๕๙๗	๔๑,๐๑๘	๔๑,๐๔๓	๘๒,๐๖๑

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอเลิงนกทา.,พ.ศ.๒๕๖๙..

๒) หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๕,๔๑๘.๐๐	๒๘.๘๕
๕๖ - ๖๕ ปี	๕,๖๕๑.๐๐	๓๐.๐๙
๔๖ - ๕๕ ปี	๕,๐๓๑.๐๐	๒๖.๗๙
๓๖ - ๔๕ ปี	๑,๙๙๕.๐๐	๑๐.๖๒
๒๖ - ๓๕ ปี	๖๓๒.๐๐	๓.๓๗
๑๘ - ๒๕ ปี	๕๒.๐๐	๐.๒๘
รวม	๑๘,๗๗๙.๐๐	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ..๒๕๖๙

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑๘,๓๑๕.๐๐	๙๗.๕๓
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๔๖๔.๐๐	๒.๔๗
รวม	๑๘,๗๗๙.๐๐	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ..๒๕๖๙

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑๕,๗๒๖.๐๐	๖๙.๕๓
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓,๘๗๙.๐๐	๑๗.๕๑
เช่า	๓,๐๑๑.๐๐	๑๓.๓๑
รวม	๑๘,๘๑๖.๐๐	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ..๒๕๖๙

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครุว์เรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๙,๕๗๒.๐๐	๔,๒๙๕.๐๐	๓๘.๐๐	๓,๔๗๔.๐๐	๑๕,๓๗๖.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ..๒๕๖๙

๖) รายได้ รายจ่ายของครุว์เรือนเกษตรกร

เกษตรกรที่มีรายได้ในภาคการเกษตร เฉลี่ย ๔๕,๗๖๑ บาท/ครุว์เรือน/ปี รายได้นอกภาคการเกษตร เฉลี่ย ๒๒,๕๐๐ บาท/ครุว์เรือน/ปี โดยมีรายได้ น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๘๒ มีรายได้ระหว่าง ๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๙ มีรายได้ระหว่าง ๑๒๐,๐๐๐ - ๑๗๙,๙๙๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒.๒๗ และมีรายได้ระหว่าง ๑๘๐,๐๐๐ - ๔๙๙,๙๙๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖.๘๒ ตามลำดับ

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

..ภาวะหนี้สินในภาคการเกษตร น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๘๐ มีภาวะหนี้สินระหว่าง ๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐ มีภาวะหนี้สินอยู่ระหว่าง ๑๒๐,๐๐๐ - ๑๗๙,๙๙๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕ และมีภาวะหนี้สินอยู่ระหว่าง ๑๘๐,๐๐๐ - ๔๙๙,๙๙๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕ ตามลำดับ

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

..ศาสนาพุทธ..ศาสนาคริสต์ และอิสลาม.....

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรโดดเด่นด้วยวิถีอีสานที่สืบสานผ่านฮีตสิบสอง ครองสิบสี่ โดยเฉพาะ "ประเพณีบุญคุณลาน" บูชาพญานกกระทา ซึ่งเป็นงานใหญ่ประจำปีที่ผสมผสานความเชื่อ ศรัทธา และวิถีชนเผ่า (ผู้ไท/ญ้อ) อย่างน่าชื่นชม และสวยงาม มีการฟ้อนรำของนางรำ มากกว่า ๑,๐๐๐ ชีวิต และสืบสานภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

วัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญในอำเภอเลิงนกทา

ประเพณีบุญคุณลานและสืบสานวิถีชนเผ่า เป็นงานบุญเดือนยี่หรือเดือนสาม เพื่อความเป็นสิริมงคลสู่ขวัญข้าว มีการทำบุญตักบาตร, พิธีบวงสรวงพญานกกระทา (สัญลักษณ์ประจำอำเภอ) นางรำแต่งกายแบบชาวผู้ไทและญ้อ

บุญผะเหวด (เดือน ๔) การเทศน์มหาชาติ และแห่พระเวสสันดร

บุญบั้งไฟ (พฤษภาคม-มิถุนายน) ประเพณีขอฝน รำเซิ้ง และขบวนแห่บั้งไฟ

ประเพณีสงกรานต์และวันผู้สูงอายุ (๑๓-๑๔ เมษายน) ทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ

ประเพณีบวงสรวง "ปู่ตาฟ้าระงุม" ความเชื่อพื้นบ้านในการขอฝนและเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์

บุญข้าวจี บูชาพระเจ้าใหญ่ จัดขึ้นที่พุทธอุทยานภูสูงเจริญธรรม ตำบลบุงคำ เพื่อสืบสาน

วัฒนธรรมอีสาน พญานกกระทา สัญลักษณ์ประจำอำเภอเลิงนกทา

ภูสูง ตำบลบุงคำ เป็นภูเขาสูงที่มีจุดชมวิว สวยงามเรียกว่าผาสบ นก(ปากนก) ที่สามารถ มองภูมิทัศน์ได้ทั่วทั้ง อำเภอ มีบ่อน้ำมหัศจรรย์บนภูเขา ประมาณ ๓๐๐ บ่อซึ่งบาง บ่อมีความลึกถึง ๕ เมตร มีหลุมหลบภัย

ในสมัย คอมมิวนิสต์ มีวัดกุสุมา ซึ่งเป็นที่ประดิษฐาน พระพุทธรูปสี่ขานวล องค์ใหญ่พร้อมทั้งงาน ปฎิมากรรมอื่นๆ ที่สวยงามและปราณีต และยังเป็น พุทธอุทยาน เหมาะสำหรับจัดอบรม ปฏิบัติธรรมวัดกุสุมาเป็นวัดที่ได้รับรางวัล ขานในเรื่องของการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก วัดแห่งนี้ เป็นวัดสาขาของวัดป่าวังน้ำทิพย์ ตั้งอยู่ในตำบลบุงคำ อำเภอ เลิงนกทา จังหวัดยโสธร ด้วยสโลแกนว่า กุสุมาแดนธรรมะ กราบพระใหญ่วัดกุสุมา นั้นได้ตั้งชื่อตามตำแหน่งที่ตั้งของ วัด เนื่องจากว่าวัดตั้งอยู่บนภูเขา ที่คนในท้องถิ่นเรียกกันว่า กุสุมา นี่จึงเป็นที่มาของชื่อวัดนั่นเอง วัดกุสุมา เป็นวัด สาขาของวัดป่าวังน้ำทิพย์ที่ทางวัดตั้งใจจะให้ เป็น พุทธอุทยาน แหล่งจัดอบรมปฏิบัติธรรมที่สามารถรองรับผู้มา เยือนได้มากถึง ๓๐๐ คน และยังเป็นจุดชมวิวที่มีความสวยงามแห่งหนึ่ง จุดเด่นของวัดกุสุมาก็คือ พระใหญ่ (พระเจ้า ใหญ่ไตรโลกนาถ) หรือ รูปปั้นพระพุทธรูปเนื้อสีขานวลองค์ใหญ่ ซึ่งตั้งตระหง่านอยู่ภายในวัด เป็นพระพุทธรูปที่ สร้างได้อย่างวิจิตรบรรจง มีความสวยงามมากๆ โดยบริเวณตัวฐานของพระพุทธรูปได้ถูกตกแต่งด้วยภาพของพุทธ ประวัติขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การเดินทางไป แหล่งท่องเที่ยว เดินทางจาก อำเภอตามถนน ถนน หลวง หมายเลข ๒๑๒ เลิงนกทา- อำนาจเจริญถึง บ้านห้วยสะแบก เลี้ยวซ้ายแล้ว เดินทางตาม เส้นทางบ้านห้วย สะแบกถึงบ้านหนองแคนแล้ว เลี้ยวขวา ห่าง จากอำเภอเลิงนก ทาประมาณ ๔๒ กม.

สิม (อุโบสถ) โบราณ ในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ที่โดดเด่นคือ วัดธรรมรังษีนิคมเขต (บ้าน นากอก) ต.บุงคำ สร้างเมื่อปี ๒๔๖๕-๒๔๗๕ ซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแล้ว และยังมีอุโบสถเก่าแก่อยู่วัด พรหมวิหาร ต.สวาท ซึ่งมักควบคู่กับแหล่งชุมชนโบราณเช่น แหล่งโบราณคดีโนนหนองจานที่พบหลักฐานยุคก่อน ประวัติศาสตร์ จุดที่น่าสนใจของอุโบสถโบราณในเลิงนกทา: สิมวัดธรรมรังษีนิคมเขต (บ้านนากอก): เป็นสิมอีสาน โบราณขนาดเล็กที่มีลวดลายปูนปั้นงดงามและมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ได้รับการขึ้นทะเบียน โดยกรมศิลปากรวัดพรหมวิหาร (ต.สวาท): มีอุโบสถโบราณและโดดเด่นด้วยองค์พระใหญ่สีทองอร่าม ขนาดใหญ่ ที่สุดในอำเภอเลิงนกทา ตั้งอยู่ในบริเวณที่เงียบสงบเหมาะแก่การสักการะและปฏิบัติธรรมแหล่งโบราณคดีโนนหนอง จาน (บ้านมันปลา): พื้นที่ใกล้เคียงที่มีการค้นพบหลักฐานการฝังศพและโบราณวัตถุ เช่น เครื่องประดับสำริดกะไหล่ ทอง ลูกปัด และภาชนะดินเผา ซึ่งบ่งบอกถึงอารยธรรมโบราณในพื้นที่

อ่างเก็บน้ำห้วยสะแบก ตั้งอยู่ที่ ตำบลบุงคำ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร เป็นอ่างเก็บน้ำขนาด กลางที่มีทิวทัศน์สวยงาม ล้อมรอบด้วยภูเขา และเป็นแหล่งน้ำสำคัญสำหรับการเกษตรและอุปโภคบริโภคในพื้นที่ ข้อมูลสำคัญที่น่าสนใจ: ความจุอ่าง: ประมาณ ๓๐.๓๐ ล้านลูกบาศก์เมตร กิจกรรมท่องเที่ยว: นักท่องเที่ยวสามารถมาพักผ่อน ชมวิวพระอาทิตย์ตกดิน ถ่ายภาพ และสัมผัสอากาศบริสุทธิ์ โดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาวที่บรรยากาศดีมากสิ่งอำนวยความสะดวก: มีบริเวณที่จอดรถกว้างขวาง แต่ระบบ สาธารณูปโภคพื้นฐานบางส่วนอาจยังไม่สะดวกนัก แนะนำให้เตรียมสิ่งของจำเป็นมาเองหากจะมานั่งพักผ่อนนานๆ

ห้วยหินลาด ตั้งอยู่ที่บ้านโนนหาด ตำบลสร้างมิ่ง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีจุดเด่นคือ ลานหินกว้างใหญ่ และโขดหินที่สลับซับซ้อนอย่างสวยงาม ข้อมูลที่น่าสนใจ เกี่ยวกับห้วยหินลาด: ลักษณะเด่น: มีสายน้ำไหลผ่านลานหินที่เป็นลูกคลื่น เมื่อน้ำกระทบกับแสงแดดจะเกิดประกาย งามระยิบระยับกิจกรรมยอดฮิต: เป็นจุดพักผ่อนหย่อนใจและ สถานที่เล่นน้ำคลายร้อน ยอดนิยมของคนในพื้นที่ และวัยรุ่น โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนที่มีปริมาณน้ำมากวิถีชีวิต: นอกจากเป็นที่เที่ยวแล้ว ยังเป็นแหล่งอาหารธรรมชาติ ที่ชาวบ้านตำบลสร้างมิ่งมาหาปลา น้ำจืดเพื่อบริโภคและสร้างรายได้สถานะปัจจุบัน: แม้จะมีความสวยงามตาม ธรรมชาติ แต่ยังเป็น "แหล่งท่องเที่ยวที่ถูกกลืน" เนื่องจากขาดการส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่าง ต่อเนื่อง

ภูหมากยาง ตั้งอยู่ที่ตำบลศรีแก้ว อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร เป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นจนได้รับฉายาว่า "ลานหินดวงจันทร์" ของยโสธร จุดที่น่าสนใจของภูหมากยาง: ความ

มหัศจรรย์ของลานหิน: มีลักษณะเป็นภูเขาหินทรายที่มีลานหินกว้างใหญ่และปุ่มหินรูปทรงแปลกตาเรียงตัวสลับซับซ้อน ดูสวยงามและแปลกตาคล้ายกับพื้นผิวดวงจันทร์จุดชมวิวพระอาทิตย์: ได้ชื่อว่าเป็นจุดที่สามารถชมพระอาทิตย์ขึ้นได้ก่อนใครในจังหวัดโยธริยกรรมอดนิยม: นักท่องเที่ยวนิยมมา กางเต็นท์นอนดูดาว สัมผัสอากาศหนาวบนยอดเขา และเดินเที่ยวชม "दानใหญ่ภูหมากยาง" ศาสนสถาน: บนยอดเขามีพระพุทธรูปขนาดใหญ่ประดิษฐานอยู่เพื่อให้ผู้ที่ขึ้นมาท่องเที่ยวได้สักการบูชาเพื่อความเป็นสิริมงคล

วัดพรหมวิหาร เป็นแลนด์มาร์กและแหล่งท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในอำเภอเลิงนกทา นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเพื่อสัมผัสกับความสวยงามและความสงบดังนี้:

จุดเช็คอินและกิจกรรมห้ามพลาดกราบสักการะองค์พระใหญ่: พระพุทธรูปปางประทานพรสีทองอร่ามที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในอำเภอ (หน้าตักกว้าง ๑๓ เมตร สูง ๒๘ เมตร) มีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า "สมเด็จพระสมณโคดมพรหมวิหารญาณรังศรี" ชมพญานาคราช ๖ เศียร: ประติมากรรมพญานาคที่มีความประณีตและงดงาม ตั้งอยู่ภายในบริเวณวัดเคาะฆ้องยักษ์: ฆ้องขนาดใหญ่ที่ตกแต่งอย่างวิจิตรบรรจง เป็นอีกหนึ่งจุดที่นักท่องเที่ยวนิยมมาถ่ายรูปสักการะพระบรมสารีริกธาตุ: นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในพระเจดีย์เพื่อความเป็นสิริมงคลปฏิบัติธรรมและทำสมาธิ: วัดมีบรรยากาศเงียบสงบ ร่มรื่น เหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจและฝึกจิต

ช้างเอราวัณ เป็นแลนด์มาร์กสำคัญตั้งอยู่บริเวณทางเข้า วัดป่าวังน้ำทิพย์เทพสถิตวนาราม อำเภอเลิงนกทา จังหวัดโยธริยกรรม ซึ่งถือเป็นไฮไลต์เด่นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมจุดเด่นของช้างเอราวัณที่: ขนาดใหญ่ตระการตา: เป็นรูปปั้นช้างเอราวัณ ๓ เศียร สีขาวสะอาดตา ตั้งตระหง่านอยู่ด้านหน้าซุ้มประตูวัดอย่างน่าเกรงขามงานประติมากรรม: ตัวช้างมีรายละเอียดที่ประณีต สวยงาม และมักเป็นจุดแรกที่นักท่องเที่ยวนิยมจอดรถเพื่อถ่ายภาพเป็นที่ระลึกก่อนเข้าไปด้านในวัดสถาปัตยกรรมต่อเนื่อง: เมื่อผ่านจุดช้างเอราวัณเข้าไป คุณจะพบกับ วิหารไม้ขนาดใหญ่ (ศาลาอเนกประสงค์) ที่สร้างจากไม้ขนาดใหญ่หลายร้อยต้น ซึ่งเป็นจุดที่สวยงามที่สุดของวัดนี้

ภูถ้ำพระ (หรืออุทยานธรรมภูถ้ำพระ) ตั้งอยู่ที่บ้านหินโง่น ตำบลกุดแห่ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดโยธริยกรรม เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและพุทธศิลป์ที่สำคัญ โดยมีจุดเด่นอยู่ที่พระพุทธรูปโบราณที่ประดิษฐานอยู่ตามถ้ำและโขดหิน จุดไฮไลต์และสิ่งน่าสนใจถ้ำพระ: เป็นถ้ำขนาดใหญ่กว้างประมาณ ๖ เมตร ยาว ๑๖ เมตร ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปโบราณจำนวนมาก ทั้งปางมารวิชัยและพระพุทธรูปไสยาสน์ (พระนอน) ซึ่งเป็นที่มาของชื่อ "ภูถ้ำพระ"ทางเดินอุโมงค์หิน: มีลักษณะเป็นซอกหินและอุโมงค์ธรรมชาติที่สามารถเดินลอดจากปากถ้ำไปยังทิศเหนือได้สวนหินธรรมชาติ: พื้นที่รอบวัดเป็นลานหินกว้างที่มีก้อนหินรูปลักษณะแปลกตาคล้ายกับที่ภูผาเทิบ เหมาะสำหรับการเดินชมวิวและถ่ายรูปบรรยากาศเงียบสงบ: ตั้งอยู่บนภูเขาที่มีป่าไม้ร่มรื่นและอากาศเย็นสบาย เหมาะแก่การปฏิบัติธรรมและพักผ่อนหย่อนใจถ้ำบิหาร: นอกจากถ้ำพระแล้ว บริเวณโดยรอบยังมีถ้ำอื่นๆ เช่น ถ้ำเค็ง, ถ้ำสูง ชวง, ถ้ำเกลี้ยง และถ้ำพรหมบุตร

เจดีย์หลวงปู่สิงห์ทอง ปากาโร บวรมงคลกุศลไพบุลย์เพิ่มพูนบารมี ตั้งสูงเด่นเป็นสง่า ที่ความสูง ๓๙ เมตร (เท่าตึก ๑๓ ชั้น) ฐานกว้าง ๒๖ เมตร แบ่งออกเป็น ๔ ชั้น ได้แก่ชั้นที่ ๑ สถานที่ปฏิบัติธรรม ของอุบาสกอุบาสิกา ชั้นที่ ๒ สถานที่ประดิษฐานรูปเหมือนพระครูศีลขันธ (หลวงปู่สิงห์ทอง ปากาโร) และอัฐบริวาร ชั้นที่ ๓ สถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูป พระประธาน และพระอรหันตผล ชั้นที่ ๔ สถานที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ตำบลสามัคคี กลุ่มผลิตภัณฑ์ข้าวเม่า ในช่วงฤดูกาลเกี่ยวข้าวคอก ที่ชาวบ้านได้พากันปลูกเอาไว้กำลังออกรวยยังไม่แก่เต็มที่ จึงเหมาะแก่การทำข้าวเม่า โดยชาวบ้านที่บ้านคอนสาย ตำบลสามัคคี อำเภอเลิงนกทา

จังหวัดยโสธร ได้นำข้าวเหนียวดอไปที่ทำข้าวเม่าสูตรโบราณส่งจำหน่ายเป็นรายได้เข้าครอบครัว โยจะเก็บเกี่ยวข้าวดอที่ปลูกเอาไว้ในนาข้าว นำกลับไปนวดคัดแยกเมล็ดข้าวออกจากรวงข้าว นำไปใส่กระทะคั่วให้สุกพองาม แล้วนำไปตำใส่ครกกระเดื่อง ก่อนนำไปพืดแยกเอาเปลือกออกแล้ว จะได้ข้าวเม่าที่มีสีเขียวยอ่อนตามธรรมชาติ รสชาติหอมหวานและนุ่ม

ประเพณีกลองตุ้ม ตำบลกุดเชียงหมี เป็นประเพณีดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาโดยชาวบ้านกุดแช่ด่อน (หมู่ ๕, ๙, ๑๒) และบ้านแดนสวรรค์ (หมู่ ๑๑) เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมีการเส็งกลองตุ้มหรือประกวดตีกลองตุ้มเป็นไฮไลท์สำคัญ ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและรักษาประเพณีที่ดั้งเดิมไว้ สถานที่จัด: บ้านกุดแช่ด่อน และ บ้านแดนสวรรค์ ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรความสำคัญ: เป็นการสืบทอดประเพณีของบรรพบุรุษ, สร้างความสามัคคีในชุมชน และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนลักษณะกิจกรรม: การเส็งกลองตุ้ม หรือการแข่งขันตีกลองตุ้ม ซึ่งเป็นการแสดงดนตรีพื้นบ้านที่สนุกสนานและเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ประเพณีนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านยโสธรให้คงอยู่สืบไป โดยชุมชนชาวภูไท ได้นำวัฒนธรรมการเส็งกลองตุ้มเพื่อเป็นสัญญาณในการเดินทางและเป็นการผ่อนคลาย สร้างความสนุกสนาน ระหว่างอพยพที่ทำกิน ชาวภูไทบ้านกุดแช่ด่อน จึงสืบสานและอนุรักษ์ประเพณีอันดั้งเดิมนี้ และจะจัดกิจกรรมการตีกลองเส็งในทุกเดือนเมษายนของทุกปี

สนามบินเลิงนกทา ตำบลโคกสำราญ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ที่ได้มีการก่อสร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ สมัยสงครามเวียดนามโดยทหารสหรัฐอเมริกา ร่วมกับ พันธมิตรอังกฤษ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ได้ร่วมกันก่อสร้างขึ้นเพื่อเป็นสนามบินสำรอง ให้กับเครื่องบินที่ถูกยิงหรือขัดข้อง ได้ลงจอดในสยามบินที่ใกล้ที่สุด

โบสถ์ไม้ วัดกุดมวงคล ตั้งอยู่ที่บ้านกุดคอก่าน ตำบลโคกสำราญ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร โดดเด่นด้วยโบสถ์ไม้เก่าแก่ (ลิม) ที่มีลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นบ้านอันเป็นเอกลักษณ์และขลัง มีความสำคัญในฐานะศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านเผ่าภูอู๋ รวบรวมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ชุมชนใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

ห้วยลิงโจน ตำบลห้องแซง ห้วยลิงโจน เป็นอ่างเก็บน้ำที่มีขนาดใหญ่ ในตำบลห้องแซง ใช้กักเก็บน้ำเพื่อทำการเกษตรและยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวทั้งในชุมชน และนอกชุมชนเข้ามาใช้บริการพักผ่อนหย่อนใจ

วัฒนธรรมภูไทบ้านห้องแซง เป็นชุมชนชาวภูไท (ภูไท พูไท ภูไทย) แห่งภาคอีสาน อพยพมาจากเมืองพินเมืองเซโปน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้ามาอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เพื่อแสวงหาที่ทำมาหากินในแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งปัจจุบันยังคงรักษาขนบประเพณีและอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมไว้อย่างงดงาม ทั้งภาษา อาหาร ความเป็นอยู่ และอาหารท้องถิ่น เป็นต้น

หนองสองห้อง สวนสาธารณะหนองสองห้อง ชุมชนเศรษฐกิจบ้านสามแยก ตำบลสามแยก อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ศาลเจ้าปู่ ตำบลสามแยก ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๓ บ้านเจริญผล ตำบลสามแยก อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร สถานที่ตั้งของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเป็นที่เคารพ บูชาของคนไทย และคนไทยเชื้อสายจีน อาคารแบบศาลาทรงไทย เพื่อความเป็นสิริมงคลในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
บุงคำ	๑	๑๐	๙	๙๑	-	-	๓๖	๖๙๘	-	-	-	-
สวาท	๓	๓๔	๑๑	๑๑๐	๑	๑๑	๑๖	๒๕๔	-	-	-	-
ห้องแซง	๒	๒๐	๕	๕๐	-	-	๒๐	๓๓๘	-	-	-	-
สามัคคี	๒	๒๒	๗	๗๐	-	-	๑๙	๒๗๕	-	-	-	-
กุดเชียงหมี	๒	๓๐	๙	๙๐	-	-	๑๕	๑๙๒	-	-	-	-
สามแยก	๑	๑๐	๕	๕๐	-	-	๑๖	๒๓๒	-	-	-	-
กุดแห่	-	-	๗	๗๑	-	-	๘	๑๐๕	-	-	-	-
โคกสำราญ	๑	๑๑	๖	๖๖	๑	๑๑	๓๖	๔๑๒	-	-	-	-
สร้างมิ่ง	-	-	๖	๖๒	-	-	๓๖	๔๙๕	-	-	-	-
ศรีแก้ว	๑	๑๐	๑	๑๐	๑	๑๐	๙	๑๕๐	-	-	-	-
รวม	๑๓	๑๔๗	๖๖	๖๗๐	๓	๓๒	๒๑	๓,๑๕๑	-	-	-	-

ที่มา : ..สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ..๒๕๖๙..

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๑,๘๔๕
เครื่องดื่ม	๒๔๓
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๑,๒๖๖
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๑,๔๖๖
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๖๔๒
รวม	๕,๔๒๒

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ..๒๕๖๙..

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มกล้วยหอมทองบ้านช่องเม็กเลิงนงทา	๔	บุงค้ำ	
ร้านค้าสวัสดิการกลุ่มแม่บ้านนากลาง	๑๒	บุงค้ำ	
ปลูกยางพารา นากอก บุงค้ำ	๕	บุงค้ำ	
กลุ่มจักสานบ้านป่าซึียง	๒	บุงค้ำ	
กลุ่มร้านค้าพัฒนาบ้านโคกก่อง หมู่ ๙	๙	บุงค้ำ	
ร้านค้าสวัสดิการกลุ่มแม่บ้านนากลาง	๑๒	บุงค้ำ	
เลี้ยงโคเนื้อบ้านโคกเจริญ ตำบลบุงค้ำ	๑๘	บุงค้ำ	
กลุ่มสมุนไพรบ้านน้อมเกล้า ตำบลบุงค้ำ	๑๗	บุงค้ำ	
แปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๑๐ ตำบลบุงค้ำ	๑๐	บุงค้ำ	
พัฒนาพืชสมุนไพรครบวงจรบุงค้ำ	๑	บุงค้ำ	
พัฒนาพืชสมุนไพรนากลาง	๑๒	บุงค้ำ	
มั่งคั่งยั่งยืนเทศบาลตำบลบุงค้ำ	๒	บุงค้ำ	
โคขุนทุ่งทองฟาร์ม	๕	บุงค้ำ	
เพาะเห็ดเพื่อการค้าโคกเจริญ	๑๘	บุงค้ำ	
กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อ หมู่ ๑,๒,๓ ตำบลบุงค้ำ	๑,๒,๓	บุงค้ำ	
กลุ่มเกษตรกรมันสำปะหลังแปลงใหญ่ ตำบลบุงค้ำ เลิงนงทา	๑๕	บุงค้ำ	
บ้านไร่รุ่งตะวันเลิงนงทา	๕	บุงค้ำ	
กลุ่มหัตถกรรมทอผ้าพื้นเมือง หมู่ ๑๘	๑๘	บุงค้ำ	
กลุ่มทอผ้าลายขิดบ้านโคกก่อง	๙	บุงค้ำ	
สถาบันการเงินชุมชนบุงค้ำ	๘	บุงค้ำ	
กลุ่มส่งเสริมการเกษตร หมู่ ๑ บุงค้ำ	๑	บุงค้ำ	
ทำสวนหนองแคนน้อย หมู่ ๑๓	๑๓	บุงค้ำ	
ร้านค้าชุมชนบ้านบุงค้ำ หมู่ที่ ๑	๑	บุงค้ำ	

กลุ่มสตรีทอผ้าหนองเล็งคำ ม.๖	๖	บุงค้ำ	
กลุ่มแม่บ้านสหกรณ์ลวดหนามบ้านนากลาง	๑๒	บุงค้ำ	
กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ปลูกข้าวมะลิป่าซี้ยาง	๒	บุงค้ำ	
กลุ่มเกษตรกรพอเพียงบ้านนากลาง	๑๒	บุงค้ำ	
กลุ่มปลูกมันสำปะหลังน้อมเกล้า	๑๗	บุงค้ำ	
กลุ่มเลี้ยงโค-กระบือ ต.บุงค้ำ	๗	บุงค้ำ	
กลุ่มเลี้ยงโค-กระบือบ้านนากลางบุงค้ำ	๑๒	บุงค้ำ	
เลี้ยงวัวน้อมเกล้า	๑๑	บุงค้ำ	
กลุ่มเลี้ยงโคบ้านนาออกบุงค้ำ	๕	บุงค้ำ	
แม่บ้านเกษตรกรหนองบก	๘	บุงค้ำ	
ออมทรัพย์กลุ่มแม่บ้านป่าซี้ยาง	๒	บุงค้ำ	
แปรรูปหัตถกรรมบ้านโคกเจริญ	๑๘	บุงค้ำ	
ออมทรัพย์เพื่อการผลิตพัฒนาชีวิตโคกเจริญ	๑๘	บุงค้ำ	
ร้านค้าโคกเจริญ	๑๐	บุงค้ำ	
องค์การบริหารเพื่อพัฒนาเกษตรกรอย่างยั่งยืนเล็ง นงทา	๑๖	สวาท	
นวัตกรรมแปรรูปการเกษตรเล็งนงทา	๑	สวาท	
เกษตรผสมผสานบ้านกุดใจด	๕	สวาท	
แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๑๓ ตำบลสวาท	๑๓	สวาท	
กลุ่มเพาะเลี้ยงปลาตะเพียน ตำบลสวาท	๓	สวาท	
กลุ่มโคกระบือบ้านหนองเซียงโท	๑๐	สวาท	
มั่งคั่งยั่งยืนเทศบาลตำบลสวาท	๕	สวาท	
ข้าวอินทรีย์บ้านแย หมู่ ๓ ตำบลสวาท	๓	สวาท	
ผลิตข้าวอินทรีย์ตำบลสวาท	๑๓	สวาท	
เพาะเห็ดฟางสร้างอาชีพ	๗	สวาท	
กลุ่มทอผ้ามัดหมี่ศรีเจริญชัย	๑๔	สวาท	
กลุ่มทอผ้าขาม้าม่วงกาซัง	๙	สวาท	
กลุ่มเลี้ยงโค-กระบือ และสุกร	๑๑	สวาท	

กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงหมู บ.หนองโสน	๑๐	สวาท	
กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์-ชีวภาพ ๓ พลัง	๘	สวาท	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเปงจาง	๑๓	สวาท	
กลุ่มเลี้ยงโคขุนต้นน้ำตำบลห้องแซง	๕	ห้องแซง	
กลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อการเกษตรอ่างเก็บน้ำห้วยลิงโจน บ้านหนองตัวและบ้านหนองบึง	๔	ห้องแซง	
กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อต้นน้ำ บ้านโพง	๑๕	ห้องแซง	
กลุ่มผู้เลี้ยงกระบือ	๑๓	ห้องแซง	
กลุ่มทอผ้าตำบลห้องแซง	๑๑	ห้องแซง	
แปรรูปอาหารจากปลา หมู่ ๑ ตำบลสามัคคี	๑	สามัคคี	
กลุ่มสวนเกษตรผสมผสาน ภูน้อย - ภูลาย	๘	สามัคคี	
กลุ่มเลี้ยงโคแม่พันธุ์และไก่อ่านพันธุ์พื้นเมือง	๑๑	สามัคคี	
กลุ่มเลี้ยงโคแม่พันธุ์และไก่อ่านพันธุ์พื้นเมือง	๑๑	สามัคคี	
แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๕ ตำบลสามัคคี	๑๕	สามัคคี	
แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์นาจาง	๑๐	สามัคคี	
กลุ่มเลี้ยงแพะสามัคคี-สวาท	๑๒	สามัคคี	
กลุ่มข้าวแม่แปรรูปบ้านคอนสาย	๕	สามัคคี	
มังคังยั่งยืนเทศบาลตำบลสามัคคี	๑๕	สามัคคี	
กลุ่มผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ข้าวแม่	๕	สามัคคี	
แปลงใหญ่อ้อยอินทรีย์	๑๓	สามัคคี	
ทอผ้าบ้านโคกสูงสามัคคี	๖	สามัคคี	
กลุ่มข้าวกล้องงอก หมู่ ๑๕ บ้านหวาย	๑๕	สามัคคี	
กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์บ้านหวาย หมู่ ๔	๔	สามัคคี	
กลุ่มออมทรัพย์บ้านอ่างสมบูรณ์	๑๓	สามัคคี	
ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหวาย	๑๕	สามัคคี	
กลุ่มเพาะเห็ดฟางในโรงเรือนบ้านโคกสูง	๖	สามัคคี	
กลุ่มเลี้ยงโค-บ้านโคกสูง	๖	สามัคคี	
ร้านค้ากลุ่มไร่นาสวนผสม	๑๕	สามัคคี	

กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อต้นน้ำ บ้านโพง	๑๕	ห้องแซง	
ทอผ้าจันทวาท้องแซง หมู่ ๑๓	๑๓	ห้องแซง	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอผ้าและเพาะเห็ด ม.๗	๗	ห้องแซง	
กลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อการเกษตรอ่างเก็บน้ำห้วยลิงโจน บ้านหนองตัวและบ้านหนองบึง	๔	ห้องแซง	
ผู้เลี้ยงโคกระบือพื้นเมือง หมู่ ๑๘ บ้านห้องแซง	๑๘	ห้องแซง	
แปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๑๗ ตำบลห้องแซง	๑๗	ห้องแซง	
ทอผ้ามัดหมี่ หมู่ ๑ ห้องแซง	๑	ห้องแซง	
ผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ	๗	ห้องแซง	
กลุ่มแปรรูปสมุนไพรดงยาง	๗	ห้องแซง	
รักษำบ้านนาภูโนนแดง	๘	ห้องแซง	
เกษตรผสมผสานเพื่อการพัฒนาอาชีพ	๑๐	ห้องแซง	
ข้าวกล้องงอกบ้านดงยาง	๗	ห้องแซง	
แปรรูปอาหารจากปลาชุมชนห้องแซง	๑๒	ห้องแซง	
กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพบ้านโพง	๒	ห้องแซง	
กลุ่มผู้ผลิตมันเส้นอินทรีย์บ้านโพง	๑๕	ห้องแซง	
ข้าวหอมมะลิอินทรีย์บ้านห้องคลอง	๓	ห้องแซง	
ปุ๋ยอินทรีย์บรรจุกระสอบห้องแซง	๑๓	ห้องแซง	
กลุ่มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หมู่ ๘ บ้านแก่งนาคำ	๘	กุดเชียงหมี	
มังคั้งยั่งยืนเทศบาลตำบลกุดเชียงหมี	๑๐	กุดเชียงหมี	
กลุ่มเลี้ยงโคกระบือบ้านสวาสดี	๙	กุดเชียงหมี	
กลุ่มเลี้ยงโคบ้านกุดแช่ดอน	๑๒	กุดเชียงหมี	
กลุ่มเลี้ยงโค-กระบือ หมู่ ๒ กุดเชียงหมี	๒	กุดเชียงหมี	
ทอผ้า-ทอเสื่อกกภูมิปัญญา	๓	กุดเชียงหมี	
ผลิตข้าวและแปรรูปข้าวบ้านกุดขุ่น	๔	กุดเชียงหมี	
แปรรูปอาหารบ้านกุดเชียงหมี หมู่ ๖	๖	กุดเชียงหมี	
กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อลดพื้นที่ทำนา หมู่ ๖ บ้านกุดเชียง หมี	๖	กุดเชียงหมี	

กลุ่มปลูกหญ้าเลี้ยงโคเนื้อ หมู่ที่ ๖	๖	กุดเชียงหมี	
กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์โป่งเจริญ (กุดเข้ด่อน)	๑๒	กุดเชียงหมี	
กลุ่มจักสานตระกร้าพลาสติก	๑๑	กุดเชียงหมี	
กลุ่มปลูกพืชผักเพื่อการค้า หมู่ ๒ ต.กุดเชียงหมี	๒	กุดเชียงหมี	
ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหนองบัว หมู่ที่ ๗	๗	กุดเชียงหมี	
รวมใจเป็นหนึ่ง	๑๑	กุดเชียงหมี	
น้ำดื่มร่วมใจ หมู่ ๑๕ ตำบลสามแยก	๑๕	สามแยก	
กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อศรีสมพร หมู่ ๙	๙	สามแยก	
มั่งคั่งยั่งยืนเทศบาลตำบลสามแยก	๑๒	สามแยก	
เกษตรกรอินทรีย์พรสวรรค์	๑๑	สามแยก	
นาแปลงใหญ่บ้านหนองสิม	๗	สามแยก	
มั่งคั่งยั่งยืนตำบลสามแยก	๘	สามแยก	
ออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านศรีสมพร หมู่ ๙	๙	สามแยก	
ร่วมทุนเกษตรกรอินทรีย์เพื่อสังคมชาวสามแยก	๑๒	สามแยก	
เกษตรผสมผสานบ้านตาลบก หมู่ ๑๔	๑๔	สามแยก	
เกษตรผสมผสานบ้านตาลบก หมู่ ๑๔	๑๔	สามแยก	
เกษตรกรอินทรีย์โคกสว่างยั่งยืน	๑๐	สามแยก	
กลุ่มเพาะเห็ด บ.โคกสว่าง	๑๐	สามแยก	
ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหนองสิม	๗	สามแยก	
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงโคบ้านด่าน ม.๔	๔	สามแยก	
กลุ่มแม่บ้านผ้าถักหนองแฝก	๔	สามแยก	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรแปรรูปอาหารหนองสิม	๗	สามแยก	
สตรีทอผ้าฝ้ายมัดหมี่บ้านด่านใต้	๑๕	สามแยก	
เพาะเห็ดเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน	๗	กุดแห่	
มั่งคั่งยั่งยืนเทศบาลตำบลกุดแห่	๕	กุดแห่	
อนุรักษ์และแปรรูปสมุนไพรตำบลกุดแห่	๑	กุดแห่	
กลุ่มสานตะกร้าพลาสติกชุมชนกุดแห่	๒	กุดแห่	

सानตะกร้าพลาสติกบ้านดงสว่าง หมู่ ๗ ตำบลกุด แห่	๗	กุดแห่	
सानตะกร้าพลาสติกบ้านกุดมะฮง หมู่ ๖ ตำบลกุด แห่	๖	กุดแห่	
กลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารบ้านดอนม่วง	๓	กุดแห่	
กลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารบ้านดอนม่วง	๓	กุดแห่	
สตรีสานตระกร้าพลาสติก	๙	กุดแห่	
กลุ่มทอเสื่อและแปรรูปอาหาร	๗	โคกสำราญ	
ขนมไทยโบราณบ้านกุดคอก่าน	๑๓	โคกสำราญ	
แปรรูปขนมและอาหารเกษตรอินทรีย์ หมู่ ๖	๖	โคกสำราญ	
กลุ่มทอผ้าโนนสวรรค์	๑๕	โคกสำราญ	
กลุ่มอาชีพทอเสื่อกบ้านกุดคอก่าน ม.๑๓	๑๓	โคกสำราญ	
กลุ่มทอผ้าและอาหารแปรรูป	๓	โคกสำราญ	
กลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติบ้านกุดคอก่าน	๓	โคกสำราญ	
กลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติบ้านกุดคอก่าน	๓	โคกสำราญ	
กลุ่มจักรสานหัตถกรรมบ้านคำเก็ง หมู่ ๘	๘	โคกสำราญ	
แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๖ ตำบลโคกสำราญ	๖	โคกสำราญ	
เกษตรผสมผสาน หมู่ ๑๒ บ้านสมสะอาด	๑๒	โคกสำราญ	
โคขุนทุ่งเลี้ยงสัตว์โมเดล	๑๒	โคกสำราญ	
กลุ่มเกษตรอินทรีย์หินสีอู่ดีกินดี	๖	โคกสำราญ	
ทอเสื่อกลายชนิดบ้านสมสะอาดโคกสำราญ	๑๒	โคกสำราญ	
เกษตรอินทรีย์ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ บ้านดอนมะฮ่อม	๔	โคกสำราญ	
ทอผ้าลายชนิดบ้านหนองยาง	๑๔	โคกสำราญ	
เลี้ยงโคกระบือและผลิตปุ๋ยอินทรีย์	๑๐	โคกสำราญ	
แปรรูปผลผลิตเกษตรโนนสวรรค์	๑๕	โคกสำราญ	
กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงปลาเกษตรทฤษฎีใหม่	๑๑	โคกสำราญ	
ทอผ้าห้วยสะแบกโคกสำราญ	๕	โคกสำราญ	
กลุ่มอนุรักษ์พันธุ์โค-กระบือคำเก็ง	๘	โคกสำราญ	

ไผ่ตงสมสะอาด หมู่ ๑๒	๑๒	โคกสำราญ	
กลุ่มอนุรักษ์และพัฒนาการผลิตกระบือหนองยาง	๑๑	โคกสำราญ	
กลุ่มทอเสื่อกกสมสะอาดโคกสำราญ	๙	โคกสำราญ	
กลุ่มเกษตรอินทรีย์หินส่วแบบยั่งยืน	๖	โคกสำราญ	
กลุ่มทอผ้าลายขิดบ้านหินส่ว	๖	โคกสำราญ	
กลุ่มทำขนมดอกจอก หมู่ ๖	๖	โคกสำราญ	
กลุ่มปลูกผักอินทรีย์ปลอดสารพิษ	๑๐	โคกสำราญ	
กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าสุท หมู่ ๕	๕	โคกสำราญ	
กลุ่มจักสานบ้านห้วยสะแบก	๕	โคกสำราญ	
สานตะกร้าพลาสติก หมู่๑๑ ต.โคกสำราญ	๑๑	โคกสำราญ	
กลุ่มเลี้ยงโคพันธุ์ผสม บ.หนองยาง	๑๑	โคกสำราญ	
กลุ่มโรงเรียนชานาข้าวอินทรีย์	๖	โคกสำราญ	
ติบข้าวบ้านคำเก็ง	๘	โคกสำราญ	
ทอผ้าลายขิดดอนมะซ่อม	๔	โคกสำราญ	
กลุ่มออมทรัพย์สังจะบ้านคำเก็ง	๘	โคกสำราญ	
กลุ่มส่งเสริมอาชีพทอผ้าบ้านหนองยาง หมู่ ๒	๒	โคกสำราญ	
กลุ่มเลี้ยงสุกรบ้านสร้างมิ่ง	๑	สร้างมิ่ง	
กลุ่มผู้ปลูกยางพาราบ้านกุดเสถียร หมู่ ๖	๖	สร้างมิ่ง	
สุราพื้นบ้านและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้าน กุดเสถียร	๖	สร้างมิ่ง	
กลุ่มอินทรีย์บ้านคิมยาว	๗	สร้างมิ่ง	
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขนมจีน บ้านสร้างมิ่ง	๑	สร้างมิ่ง	
กลุ่มหัตถกรรมสร้างมิ่ง หมู่ ๑	๑	สร้างมิ่ง	
กลุ่มทอผ้าฝ้ายลายขิดบ้านคิมยาว	๗	สร้างมิ่ง	
กลุ่มร้านค้าชุมชนบ้านกุดเสถียร	๖	สร้างมิ่ง	
สมุนไพรพื้นบ้านกุดเสถียร	๖	สร้างมิ่ง	
กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว ตำบลสร้างมิ่ง	๙	สร้างมิ่ง	
ผู้เลี้ยงโคบ้านโนนหาด ตำบลสร้างมิ่ง	๕	สร้างมิ่ง	

กลุ่มเลี้ยงไก่ชนพันธุ์พื้นเมืองตำบลสร้างมิ่ง	๑	สร้างมิ่ง	
เพาะชำกล้าไม้บ้านโนนหาด	๕	สร้างมิ่ง	
เกษตรอินทรีย์วิถีไฮโดรบ้านกุดเสถียรสร้างมิ่ง	๖	สร้างมิ่ง	
เย็บผ้าแม่บ้านเกษตรกรบ้านท่าลาด	๙	สร้างมิ่ง	
กลุ่มข้าวกล้องปลอดสารพิษท่าลาด	๙	สร้างมิ่ง	
สถาบันการเงินตำบลสร้างมิ่ง	๑๑	สร้างมิ่ง	
กลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านกุดเสถียร	๖	สร้างมิ่ง	
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงโค	๑	สร้างมิ่ง	
กลุ่มอนุรักษ์กระบือไทยกุดเสถียร	๖	สร้างมิ่ง	
เลี้ยงโค-กระบือ หมู่ ๕ โนนหาด	๕	สร้างมิ่ง	
กลุ่มทอเสื่อกลายชนิดหินเหล็กไฟ	๒	สร้างมิ่ง	
กลุ่มผู้เลี้ยงโค-กระบือบ้านกุดเสถียร หมู่ ๖	๖	สร้างมิ่ง	
กลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านกุดเสถียร	๖	สร้างมิ่ง	
กลุ่มเลี้ยงสุกรบ้านกุดเสถียร ม.๖	๖	สร้างมิ่ง	
กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพ หมู่ ๑๑	๑๑	สร้างมิ่ง	
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงหมูบ้านหนองเชียงโท	๔	สร้างมิ่ง	
กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองเหล่าอาภรณ์	๑๐	สร้างมิ่ง	
กลุ่มแม่บ้านทอผ้าไหมกุดเสถียร	๖	สร้างมิ่ง	
กลุ่มทอผ้าฝ้ายมัดหมี่หนองเชียงโท	๔	สร้างมิ่ง	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโคกกอก	๘	สร้างมิ่ง	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรโนนหาด	๕	สร้างมิ่ง	
กลุ่มจักสานบ้านโนนชาติ	๓	สร้างมิ่ง	
กลุ่มทอผ้าด้ายลายชนิดบ้านหนองเชียงโท	๔	สร้างมิ่ง	
กลุ่มทำขนมบ้านโนนชาติ	๓	สร้างมิ่ง	
กลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติแสนสำราญ	๑๑	สร้างมิ่ง	
ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านหนอง เชียงโท	๔	สร้างมิ่ง	
เศรษฐกิจพอเพียงบ้านศรีสวัสดิ์	๕	ศรีแก้ว	

ผ้าไหมมัดหมี่ศรีสวัสดิ์	๕	ศรีแก้ว	
มั่งคั่งยั่งยืนเทศบาลตำบลศรีแก้ว	๓	ศรีแก้ว	
सानเปลประสานใจ	๔	ศรีแก้ว	
ทอผ้าลายตาหม่อง	๙	ศรีแก้ว	
ตนศรีแก้วปางพารา	๔	ศรีแก้ว	
๕ พลัง ปุ๋ยเกษตรอนทรีย์	๒	ศรีแก้ว	
ดอกไม้ประดิษฐ์ศรีสวัสดิ์	๕	ศรีแก้ว	
เพาะเห็ดตำบลศรีแก้ว	๖	ศรีแก้ว	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ..๒๕๖๙..

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
			๓๐
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนศรีสวัสดิ์	๕	ศรีสวัสดิ์	๑๕
โรงเรียนบ้านแยประชาสรรค์	๓	สวาท	๑๕
โรงเรียนบ้านม่วงกาซัง	๕	สวาท	๑๕
โรงเรียนบ้านดงยางคุรุราษฎร์	๖	สวาท	๑๕

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยโสธร, พ.ศ..๒๕๖๙..

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยโสธร, พ.ศ..๒๕๖๙..

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
บุงค้ำ	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
สวาท	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
ห้องแซง	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
สามัคคี	๑	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
กุดเชียงหมี	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
สามแยก	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
กุดแห่	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
โคกสำราญ	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
สร้างมิ่ง	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
ศรีแก้ว	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
รวม	๑	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	-	๑๐

ที่มา : ..สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ..๒๕๖๙..

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบุญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
บุงคำ	๑	๐	๖	๑๙	๒๐	๑๙	๓	๐	๘
สวาท	๐	๑	๕	๑๖	๑๗	๑๖	๑	๐	๑
ห้องแซง	๑	๐	๑	๒๐	๒๐	๑๙	๑	๐	๑
สามัคคี	๒	๑	๔	๑๕	๑๖	๑๕	๑	๑	๐
กุดเชียงหมี	๐	๑	๒	๑๒	๑๓	๑๒	๐	๐	๒
สามแยก	๐	๗	๕	๑๔	๑๖	๑๕	๑	๐	๑
กุดแห่	๑	๑	๑	๑๓	๑๓	๑๓	๑	๑	๑
โคกสำราญ	๑	๐	๑	๑๕	๑๖	๑๕	๒	๐	๓
สร้างมิ่ง	๐	๐	๑๑	๑๑	๑๑	๑๑	๒	๐	๐
ศรีแก้ว	๑	๐	๒	๑๐	๑๑	๑๐	๐	๐	๕
รวม	๗	๑๑	๓๘	๑๔๕	๑๕๓	๑๔๕	๑๒	๒	๒๒

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : ..สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ. ..๒๕๖๓..

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอ..เลิงนกทา..มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน จำนวน ....๑๐.... คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน

ตำบล	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
บุงค้ำ	๑	ด้านการผลิตและแปรรูปข้าว
สวาท	๑	ไม้ผล (ทุเรียน)
ห้องแซง	๑	สมุนไพร
สามัคคี	๑	ข้าว
กุดเชียงหมี	๑	เกษตรอินทรีย์
สามแยก	๑	ข้าว
กุดแห่	๑	หัตถกรรม (สานตะกร้า)
โคกสำราญ	๑	ข้าว
สร้างมิ่ง	๑	เกษตรอินทรีย์
ศรีแก้ว	๑	ไม้ยืนต้น (ยางพารา)
รวม	๑๐	

ที่มา : ..สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา., พ.ศ..๒๕๖๙..

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลสามัคคี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	ข้าว	๑๕	สามัคคี
๒	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลสวาท	การเพาะเห็ดฟาง	๗	สวาท
๓	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลห้องแซง	การเลี้ยงโค	๘	ห้องแซง
๔	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลบุงค้ำ	การปลูกพริก	๑๒	บุงค้ำ
๕	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลกุดเชียงหมี	แปรรูปข้าวโป่ง	๔	กุดเชียงหมี
๖	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลสามแยก	ข้าว		สามแยก
๗	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลกุดแห่	ข้าว	๓	กุดแห่
๘	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลโคกสำราญ	การปลูกไผ่ตง	๑๒	โคกสำราญ
๙	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลสร้างมิ่ง	ข้าว	๑๑	สร้างมิ่ง
๑๐	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลศรีแก้ว	พืชสมุนไพร	๓	ศรีแก้ว

ที่มา : ..สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา., พ.ศ..๒๕๖๙..

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ....๑๗.... กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน พื้นที่ (ไร่)
๑	บุงค้ำ	แปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๑๐ ตำบลบุงค้ำ อำเภอเลิงนงทา จังหวัดยโสธร (กลุ่มชาวสวนยางตำบลบุงค้ำ)	ยางพารา	๓๔	๖๗๒.๒๕
๒	บุงค้ำ	แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๑, ๑๕ ตำบลบุงค้ำ อำเภอเลิงนงทา จังหวัดยโสธร	ข้าว	๖๐	๔๐๐
๓	บุงค้ำ	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๗ ตำบลบุงค้ำ อำเภอเลิงนงทา จังหวัดยโสธร	มันสำปะหลัง	๕๐	๕๙๔
๔	สวาท	กลุ่มแปลงใหญ่ปลาตะเพียนขาว บ้านเปงจาน จังหวัดยโสธร	ปลาตะเพียน	๓๕	๑๘
๕	สวาท	กลุ่มแปลงใหญ่โคกระบือ บ้านหนองเชียงโทะ	โค-กระบือ	๓๓	๖๙.๕๐
๖	สวาท	แปลงใหญ่โค-กระบือ หมู่ ๕ ตำบลสวาท อำเภอเลิงนงทา จังหวัดยโสธร	โค-กระบือ	๕๒	๔๘๙
๗	สวาท	แปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๔ ตำบลสวาท อำเภอเลิงนงทา จังหวัดยโสธร (สหกรณ์ยางพาราเลิงนงทา จำกัด)	ยางพารา	๔๐	๑,๐๓๘
๘	สวาท	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๓ ตำบลสวาท อำเภอเลิงนงทา จังหวัดยโสธร	ข้าว	๔๖	๖๐๐.๒๕
๙	ห้องแซง	แปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๑๗ ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนงทา จังหวัดยโสธร	ยางพารา	๓๘	๖๕๖.๗๕
๑๐	สามัคคี	แปลงใหญ่อ้อยอินทรีย์	อ้อย	๓๓	๔๕๕.๕๐

		หมู่ ๑๕ ตำบลสามัคคี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร			
๑๑	สามัคคี	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๕ ตำบลสามัคคี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	ข้าว	๓๑	๔๐๙.๕๐
๑๒	สามัคคี	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๐ ตำบลสามัคคี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	ข้าว	๓๒	๓๗๕.๕๐
๑๓	กุดเชียง หมี	แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๑๒ ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	ข้าว	๓๙	๕๓๔.๕๐
๑๔	สามแยก	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๗ ตำบลสามแยก อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	ข้าว	๑๗๗	๒,๐๗๐
๑๕	โคก สำราญ	แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๖ ตำบลโคกสำราญ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	ข้าว	๖๙	๑,๔๑๒
๑๖	สร้างมิ่ง	แปลงใหญ่ปลาตะเพียน	ปลาตะเพียน	๓๑	๓๐
๑๗	สร้างมิ่ง	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๙ ตำบลสร้างมิ่ง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	ข้าว	๘๐	๑,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ..๒๕๖๙..

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า.....ข้าว.....

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

น้ำฝน ชลประทาน บ่อน้ำบาดาล แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

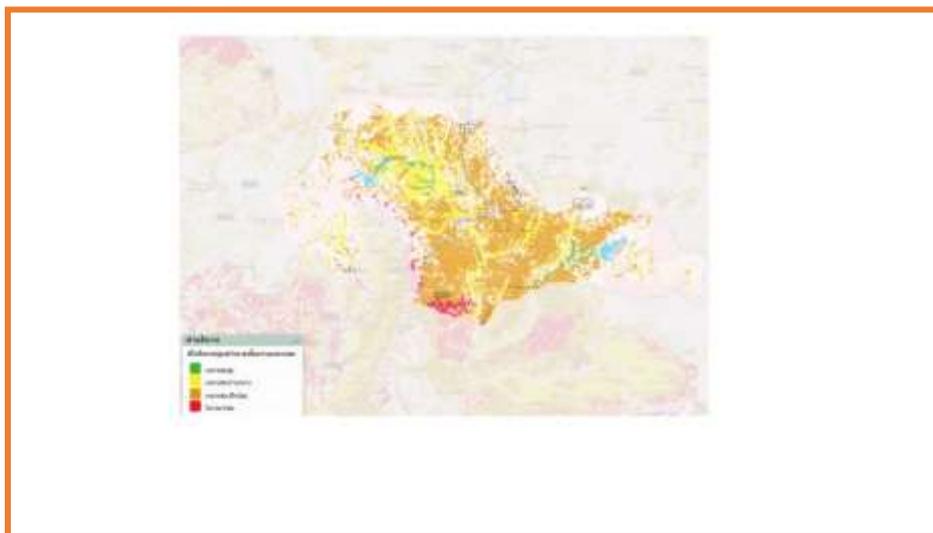
๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูก..ข้าว..

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก.....ข้าว ..... (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอ ..เลิงนกทา..	๖,๖๑๗.๓๒	๖,๓๓๘๐.๗๒	๑๖๙,๗๒๑.๖๒	๘,,๕๗๑.๐๒	๒๔๘,๒๙๐.๖๘
ตำบลบุงคำ	๒,๓๓๔.๑๕	๕,๖๒๑.๑๒	๒,๗๑๔.๓	๑๖๘.๕๖	๓๕,๒๖๗.๑๓
ตำบลสวาท	๐	๘,๐๙๙.๓๓	๓,๑๔๘๐.๑	๘๗๗.๘๙	๔๐,๔๕๗.๓๒
ตำบลห้องแซง	๑๔๔๗.๒๖	๕๙๐๓.๕๖	๑๑๑๒๐.๘	๗๑๗.๓๔	๑๙,๑๘๘.๙๖
ตำบลสามัคคี	๒,๓๘๕.๑	๑๔,๒๖๒.๖	๑๑,๕๓๓.๖	๖๑๑.๓๙	๒๘,๗๙๒.๖๙
ตำบลกุดเชียงหมี	๒.๓๓	๘,๔๒๐.๐๕	๑๐,๓๒๒.๕	๓๗.๔๙	๑๘,๗๘๒.๓๗
ตำบลสามแยก	๐	๒๗๔๘.๕๓	๑๘๐๑๐.๗	๘๑.๐๘	๒๐,๘๔๐.๓๑
ตำบลกุดแห่	๐	๑๙,๙๔๕.๓๕	๑๓,๙๒๙.๖	๐.๐๑	๑๙,๙๔๕.๓๕
ตำบลโคกสำราญ	๔๔๘.๔๘	๕,๐๒๗.๐๙	๒๙,๒๓๐.๒	๐.๐๑	๓๔,๗๐๕.๗๗
ตำบลสร้างมิ่ง	๐	๓,๑๐๖.๙๗	๑๓,๙๗๘.๖	๕,๘๗๗.๔๔	๒๒,๙๖๓.๐๑
ตำบลศรีแก้ว	๐	๔,๑๗๕.๗๓	๒,๙๗๒.๒๒	๑๙๙.๘๓	๗,๓๔๗.๗๘

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ. ..๒๕๖๙..

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูก...ข้าว.....

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูก...ข้าว.....
(ที่มา : Agri-map, พ.ศ..๒๕๖๙.)

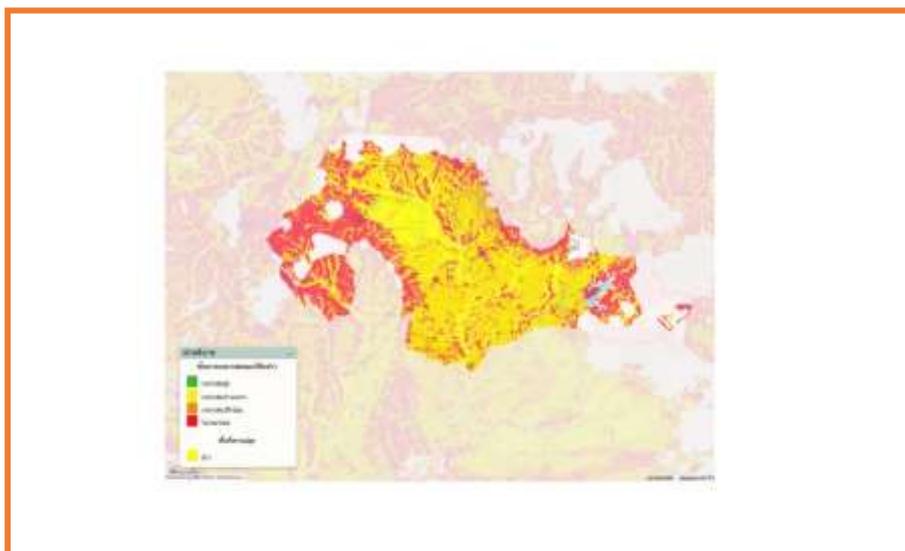
๒) พื้นที่ปลูก.....ข้าว.....

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิต.....ข้าว.....

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ตำบลบุงคำ	๒,๘๔๑	๔๑,๐๕๓.๙๓	๔๑,๐๕๓.๙๓	๑๕,๑๐๗.๘๕	๐.๓๖๘
ตำบลสวาท	๒,๙๒๓	๓๔,๓๔๓.๖๑	๓๓,๗๑๘.๖๑	๑๒,๓๐๗.๒๙	๐.๓๖๕
ตำบลห้องแซง	๑,๘๗๐	๒๐,๓๙๘.๖๘	๒๐,๓๙๘.๖๘	๗,๔๖๕.๙๒	๐.๓๖๖
ตำบลสามัคคี	๑,๘๒๓	๒๐,๔๗๓.๔๙	๒๐,๒๘๖.๔๙	๗,๗๐๘.๘๗	๐.๓๘๐
ตำบลกุดเชียงหมี	๑,๙๕๗	๒๒,๓๒๒.๐๘	๒๒,๓๒๒.๐๘	๘,๒๓๖.๘๕	๐.๓๖๙
ตำบลสามแยก	๑,๘๕๑	๑๘,๗๑๑.๕๖	๑๘,๕๑๑.๕๖	๖,๗๕๓.๐๗	๐.๓๖๕
ตำบลกุดแห่	๑,๕๕๓	๑๕,๓๐๑.๔๙	๑๕,๑๙๓.๔๙	๕,๕๗๖.๐๑	๐.๓๖๗
ตำบลโคกสำราญ	๒,๕๒๐	๓๑,๕๕๘.๒๒	๓๑,๓๒๖.๒๒	๑๑,๕๕๙.๓๘	๐.๓๖๙
ตำบลสร้างมิ่ง	๑,๓๗๔	๑๖,๘๕๙.๘๖	๑๖,๖๖๒.๘๖	๖,๒๔๘.๕๗	๐.๓๗๕
ตำบลศรีแก้ว	๘๔๓	๖,๙๒๐.๕๐	๖,๙๒๐.๕๐	๒,๕๖๐.๕๙	๐.๓๗๐
รวม	๑๙,๕๕๕	๒๒๗,๙๔๓.๔๒	๒๒๖,๓๘๔.๔๒	๘๓,๕๒๔.๔๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ. ..๒๕๖๙..

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก....ข้าว....

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก.....ข้าว..... (พื้นที่ปลูกจริง)
(ที่มา : Agri-.map, พ.ศ..๒๕๖๙.)

(๓) พื้นที่ปลูก.....ข้าว.....ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูก.....ข้าว.....ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก.....ข้าว..... (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอ.. ..เลิงนกทา..	๖,๖๑๗.๓๒	๖๓,๓๘๐.๘๑	-	-	๙๕,๓๙๑.๑๓
ตำบลบุงคำ	๒,๓๓๔.๑๕	๕,๖๒๑.๑๒	-	-	๑๐,๗๕๕.๒๗
ตำบลสวาท	-	๘,๐๙๙.๓๓	-	-	๑๐,๗๐๘.๙๕
ตำบลห้องแซง	๑,๔๔๗.๒๖	๕,๙๐๓.๕๕	-	-	๑๑,๑๕๐.๘๑
ตำบลสามัคคี	๒,๓๘๕.๑	๑๔,๒๖๒.๗	-	-	๒๑,๖๔๗.๘๑
ตำบลกุดเชียงหมี	๒.๓๓	๘,๔๒๐.๐๕	-	-	๑๐,๔๒๒.๓๘
ตำบลสามแยก	-	๒,๗๔๘.๕๓	-	-	๓,๖๑๒.๓๘
ตำบลกุดแห่	-	๖,๐๑๕.๗๔	-	-	๘,๒๓๑.๓๐
ตำบลโคกสำราญ	๔๔๘.๔๘	๕,๐๒๗.๐๙	-	-	๖,๗๓๖.๖๙
ตำบลสร้างมิ่ง	-	๓,๑๐๖.๙๗	-	-	๔,๑๑๗.๒๙
ตำบลศรีแก้ว	-	๔,๑๗๕.๗๓	-	-	๘,๓๑๖.๖๑

ที่มา: (Agri-map, พ.ศ. ..๒๕๖๙..)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก...ข้าว...ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอ..เลิงนกทา..

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก...ข้าว...ตามระดับชั้นความเหมาะสม
(ที่มา : Agri.-Map , พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

- ๑) การใช้พันธุ์ดี.....การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี.....
- ๒) การเตรียมดิน .....ไม่เผาในพื้นที่การเกษตร ใช้สารสลายตอซังข้าว ปลูกพืชปุ๋ยสด.....
- ๓) การปลูก.....นาหว่านน้ำตม นาหว่านน้ำแห้ง และปักดำ.....
- ๔) ระบบการให้น้ำ.....น้ำฝน บ่อขนาดเล็ก บ่อชุมชน อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน.....
- ๕) การดูแลรักษา .....แนวทางตามมาตรฐาน GAP.....
- ๖) การใส่ปุ๋ย .....ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน.....
- ๗) การเก็บเกี่ยว .....เก็บเกี่ยวด้วยรถเกี่ยวข้าว การเก็บเกี่ยวข้าวในระยะพลับพลึงลดการร่วงหล่น เมล็ดข้าวคุณภาพดี.....
- ๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว .....ลดความชื้นให้เหมาะสมเพื่อป้องกันเชื้อรา และแมลง ส่วนมากใช้รถเกี่ยว ใช้เวลาเก็บเกี่ยวที่รวดเร็ว แต่ข้าวมีความชื้นสูง ควรมีลานตาก.....
- ๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู.....การป้องกันโรคและแมลงศัตรูข้าวด้วยวิธีการผสมผสาน (IPM) หมั่นสำรวจนาอย่างสม่ำเสมอ ใช้แอปพลิเคชันตรวจหาสาเหตุโรคพืช หรือปรึกษาหมอปืชในชุมชน.....

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอ..เลิงนงทา.. มีการปลูก.....ข้าว..... ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว					△	△	△				←-----→	

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๑.๕ ต้นทุนการผลิต (ปรับเปลี่ยนตารางได้ตามความเหมาะสม)

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิต...ข้าว.... ปี ...๒๕๖๘/๖๙.....

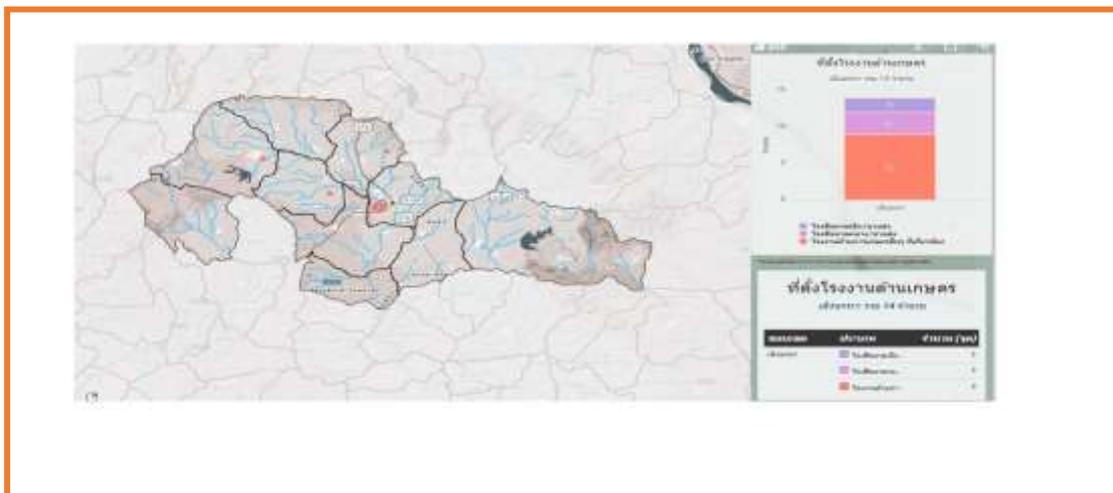
รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
ไถตะ				๒๕๐		
ไถแปร				๒๕๐		
ไถยกร่อง (กรัมเบอร์)				-		
พันธุ์ข้าว				๖๕๐		
ปลูก (หว่าน)				๑๗๐		
ยากุมวัชพืช (๒ ครั้ง)				-		
กลบร่อง				-		
ตัดใบข้าว				๔๘๐		
ปุ๋ย ๕๐ กก./ไร่ (๒ ครั้ง)				๑,๖๐๐		
ปุ๋ยคอกรองพื้น				๕๐๐		
ให้น้ำ ๘ ครั้ง/ปี				-		
เก็บเกี่ยวไร่				๗๐๐		
คืบ ต้นละ ๖๐						
ค่าตากข้าว				๑,๔๐๐		
ค่าเหมาบริการ (ขนข้าวขึ้นยุ้งฉาง)				๑,๐๐๐		
ค่าเช่า				-		
รวม				๗,๐๐๐		

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนงทา, พ.ศ..๒๕๖๙)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

Flow chart แสดงเส้นทางวิถีตลาดของอำเภอ..เลิงนกทา.....

(ที่มา : Agri - Map, พ.ศ..๒๕๖๙..)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม.....๑๗..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ..... ตำบล ..... จำนวน ..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ..... ตำบล ..... จำนวน ..... แห่ง

มีโรงงาน/โรงสีขนาดเล็ก /ขายส่ง ..... รวม .....๕..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ....-... ตำบล ....สามแยก... จำนวน .....๒..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ....-.. ตำบล .....สวาท..... จำนวน .....๓..... แห่ง

มีโรงงาน/โรงสีขนาดกลาง/ขายส่ง ..... รวม .....๓..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ....-... ตำบล ....สามแยก... จำนวน .....๒..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ....-.. ตำบล .....สวาท..... จำนวน .....๑..... แห่ง

มีโรงงาน/โรงสีขนาดใหญ่/ขายส่ง ..... รวม .....๙..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ....-... ตำบล ....สามแยก... จำนวน .....๕..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ....-.. ตำบล .....สวาท..... จำนวน .....๒..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ....-... ตำบล .....ห้องแซง... จำนวน ..... ๑..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ....-.. ตำบล .....สามัคคี..... จำนวน .....๑..... แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเลิงนกทา จำนวน... ๑๙,๕๕๕...ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ...๖.. ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๔	บุงคำ	เกษตรกร	การทำนา และการเพาะปลูกกล้วยหอมทอง
๒	๔	สวาท	เกษตรกร	การทำนา และการทำไร่นาสวนผสม
๓	๗	ห้องแซง	เกษตรกร	การทำนา และการทำสวน
๔	๔	สามัคคี	เกษตรกร	การทำนา และการปลูกไม้ผล (ทุเรียน เงาะ)
๕	๔	กุดเชียงหมี	เกษตรกร	การทำนา และการอนุรักษ์ผ้า
๖	๑๒	โคกสำราญ	เกษตรกร	การทำนา และการปลูกไม้ยืนต้น

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา, พ.ศ..๒๕๖๙)

๒) องค์กรเกษตรกร (ใส่เพิ่มเติมได้เลย ไม่มีองค์กรไหนก็ลบออก) ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
แปลงใหญ่	๗	๑. แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๑, ๑๕ ตำบลบุงคำ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ๒. แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๓ ตำบลสวาท อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ๓. แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๕ ตำบลสามัคคี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ๔. แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๐ ตำบลสามัคคี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ๕. แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๑๒ ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ๖. แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๗ ตำบลสามแยก อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

		๗. แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๖ ตำบลโคกสำราญ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
--	--	--

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า .....ข้าว..... อำเภอ.....เลิงนกทา.....

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	การแบ่งเขตศักยภาพที่ดิน (Zoning): การส่งเสริมการปลูกข้าวในพื้นที่เหมาะสม (Soil Suitability) เพื่อผลผลิตสูงและต้นทุนต่ำ โดยเฉพาะการจัดการพื้นที่ไม่เหมาะสม (ประมาณ ๘,๕๗๑ ไร่) ให้เปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นหรือปรับปรุงดินตามหลักวิชาการ	พื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ Cluster-based Farming): ส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยรวมกลุ่มเพื่อลดต้นทุนการผลิต เช่น การใช้เมล็ดพันธุ์ร่วมกัน, การบริหารจัดการน้ำ และการลดการใช้ปุ๋ยเคมี	การจัดตั้งศูนย์กลางการผลิตและกระจายสินค้า: สร้างจุดรวบรวมและศูนย์กลางแปรรูปในพื้นที่เพื่อลดต้นทุนการขนส่งและเพิ่มอำนาจต่อรอง
	ปัญหา Pain point	ผลผลิตข้าวต่อไร่ต่ำ	โครงสร้างต้นทุนสูง: ค่าปุ๋ยและสารเคมีมีราคาสูง รวมถึงค่าจ้างแรงงาน ทำให้เกษตรกรลดการบำรุงรักษา สภาพภูมิอากาศแปรปรวน: ภัยแล้งและน้ำท่วมส่งผลกระทบต่อผลผลิต โรคและศัตรูพืชระบาด: ขาดการจัดการที่ดีและมีการใช้สารเคมีไม่ถูกวิธี ความเสื่อมโทรมของดิน: การใช้สารเคมีต่อเนื่องทำให้ดินขาดธาตุอาหาร การเข้าถึงเทคโนโลยีจำกัด: ขาดแคลนเครื่องจักรและเทคโนโลยีสมัยใหม่ (เช่น โดรน, เครื่องหยอดเมล็ด) ทำให้การเพาะปลูกไม่มีประสิทธิภาพ เกษตรกรสูงอายุ: ขาดกำลังคนทำงานและศักยภาพในการเรียนรู้เทคโนโลยี	ลดต้นทุน: ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและใช้ปุ๋ยสั่งตัด ใช้เทคโนโลยี: นำเครื่องจักรมาใช้แทนแรงงานคน (เช่น รถหยอดเมล็ด, โดรนฉีดพ่น) บริหารจัดการน้ำ: จัดทำระบบชลประทานขนาดเล็กในพื้นที่ เพิ่มประสิทธิภาพ: พัฒนาพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่และทนทานต่อโรค สร้างกลุ่ม: รวบรวมผลผลิตและบริหารจัดการร่วมกันเพื่อต่อรองราคา
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	การปลูกข้าวแบบเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) คือการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น โดรน, เซนเซอร์, และ GPS เข้ามาจัดการ	ผลผลิตข้าวสูงขึ้น	จำหน่ายได้เพิ่มขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น

		แปลงนา เพื่อใช้ปัจจัยการผลิต (เมล็ดพันธุ์, ปุ๋ย, น้ำ, ยา) ได้อย่างเหมาะสมแม่นยำที่สุด ช่วยลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต/คุณภาพ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการใช้ข้อมูลวิเคราะห์ดินและอากาศเพื่อวางแผนเพาะปลูก		
มีติด	สถานการณ์ปัจจุบัน	สังคมสูงวัย: เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมากขึ้น ขณะที่คนรุ่นใหม่ย้ายถิ่นฐานเข้าสู่เมือง ทำให้ขาดแคลนแรงงานในอนาคต	แรงงาน สูงอายุมีแนวโน้มประสิทธิภาพการทำงานลดลง เนื่องจากความเสื่อมทางร่างกาย เช่น กำลังกล้ามเนื้อลดลง ๑๕-๒๐% และการพักผ่อนจากการบาดเจ็บนานขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้สูงอายุยังมีข้อเด่นด้านประสบการณ์และความรอบคอบสูง จึงควรปรับรูปแบบงานให้เหมาะสม	ผลผลิตตกต่ำ
	ปัญหา Pain point	ขาดแคลนแรงงาน	<p>ปรับใช้เทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ (AgriTech) มุ่งเน้นการเปลี่ยนจากการใช้แรงงานหนักมาเป็นการใช้ "ข้อมูลและระบบอัตโนมัติ" เพื่อเพิ่มความแม่นยำและลดต้นทุน</p> <p>๑. การเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture)</p> <p>เป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุดในเวลาที่เหมาะสม:</p> <p>เซนเซอร์และ IoT: ใช้ตรวจวัดคุณภาพดิน (pH, ความชื้น, ธาตุอาหาร) และสภาพอากาศแบบเรียลไทม์เพื่อวางแผนการเพาะปลูก</p> <p>โดรนเกษตร: ใช้บินสำรวจพื้นที่ ติดตามสุขภาพพืช ฉีดพ่นปุ๋ย และยาฆ่าแมลงได้อย่างแม่นยำ</p> <p>ระบบ GPS และ Telematics: ติดตั้งในรถไถหรือรถเกี่ยววนวด เพื่อนำทางและติดตามประสิทธิภาพการทำงาน</p> <p>สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)</p> <p>สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)</p>	ผลผลิตข้าวต่อไร่สูงขึ้น

			<p>๒. ระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์ (Robotics & AI)</p> <p>ช่วยแก้ปัญหาขาดแคลนแรงงาน และทำงานที่ยากลำบากแทนคน:</p> <p>หุ่นยนต์ภาคสนาม: หุ่นยนต์กำจัดวัชพืช หุ่นยนต์ทว่านเมล็ด และหุ่นยนต์เก็บเกี่ยวผลผลิต</p> <p>AI และ Big Data: วิเคราะห์ภาพถ่ายจากโดรนหรือดาวเทียม เพื่อคาดการณ์โรคพืชและประเมินผลผลิต</p> <p>โรงเรือนปลูกพืชระบบปิด (Vertical Farming): ควบคุมแสง อุณหภูมิ และสารอาหารได้ ๑๐๐% เหมาะสำหรับพื้นที่จำกัดหรือเมืองใหญ่</p> <p>สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)</p> <p>สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)</p>	
			<p>๓. เทคโนโลยีชีวภาพและดิจิทัล (Biotech & Digital)</p> <p>Biologicals: การใช้สารชีวภาพปรับปรุงดินและป้องกันศัตรูพืชแทนเคมี เพื่อความยั่งยืน</p> <p>แพลตฟอร์มเกษตรดิจิทัล: แอปพลิเคชันช่วยบริหารจัดการฟาร์ม บันทึกบัญชี และเชื่อมต่อกับตลาดออนไลน์โดยตรง (Direct-to-Consumer)</p>	
			<p>๔. การสนับสนุนและเรียนรู้</p> <p>เกษตรกรไทยสามารถเข้าถึงนวัตกรรมเหล่านี้ได้ผ่านโครงการต่างๆ เช่น:</p> <p>Young Smart Farmer: โครงการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ โดย กรมส่งเสริมการเกษตร</p> <p>นวัตกรรมจากภาคเอกชน: เช่น บริการเครื่องจักรและแพลตฟอร์มอื่นๆจากภาคเอกชน</p>	

	<p>แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา</p>	<p>การพัฒนาศักยภาพและการปรับตัว</p> <p>การถ่ายทอดองค์ความรู้: มิติด้านคนเน้นไปที่การฝึกอบรมเกษตรกรให้เข้าถึงเทคโนโลยี เช่น Smart Farming และการจัดการฟาร์มที่แม่นยำเพื่อลดต้นทุน</p> <p>การรวมกลุ่ม: การสร้างเครือข่ายหรือสหกรณ์ช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองและแบ่งปันทรัพยากร</p> <p>ความสัมพันธ์และความเชื่อมั่น: การบริหารห่วงโซ่อุปทานยุคใหม่ เน้นการสร้างความสัมพันธ์ (Building Relationships) และความไว้วางใจระหว่างคู่ค้าเพื่อให้ระบบตอบสนองได้เร็วขึ้น</p>	<p>การศึกษาเชิงลึกเป็นกรณีศึกษา โครงการ/เกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จในการน า</p> <p>เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเกษตร เพื่อถอดบทเรียนสำหรับน าไปใช้ในการขยายเกษตรดิจิทัลในวงกว้าง</p>	<p>จำหน่ายได้เพิ่มขึ้น</p> <p>มีรายได้เพิ่มขึ้น</p>
<p>มิติน้ำตาล</p>	<p>สถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>สถานการณ์ปัจจุบันของอุตสาหกรรมข้าวไทยกำลังเผชิญกับการแข่งขันสูง ต้นทุนผลิตสูงจากปุ๋ยและแรงงาน ผลผลิตต่อไร่ต่ำ และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดย Pain Point หลักคือเกษตรกรขาดข้อมูลแม่นยำในการเพาะปลูก ความเสี่ยงภัยธรรมชาติ และการเข้าไม่ถึงตลาดโดยตรง การใช้ Agri-Tech เช่น แอปฯ ฟาร์มอัจฉริยะ (IoT), แอปฯ เช็คราคาตลาด, และ Blockchain ตรวจสอบแหล่งที่มา จะช่วยลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มได้</p>	<p>๑. การคัดเลือกและพัฒนาพันธุ์ข้าว (Upstream - Genetics & Variety)</p> <p>คุณภาพของสินค้าเริ่มต้นที่เมล็ดพันธุ์:</p> <p>ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์: การปลูกข้าวไม่ได้มีเพียงข้าวขาวทั่วไป แต่รวมถึงข้าวกลุ่มพรีเมียม เช่น ข้าวหอมมะลิ (Thai Jasmine Rice) ที่มีจุดเด่นด้านกลิ่นหอมและเนื้อสัมผัส หรือข้าวโภชนาการสูงอย่าง Riceberry</p> <p>การตอบโจทย์เฉพาะกลุ่ม: พัฒนาพันธุ์ข้าวตามความต้องการของผู้บริโภค เช่น ข้าวที่มีดัชนีน้ำตาลต่ำ (Low GI) สำหรับผู้ป่วยเบาหวาน หรือข้าวกลุ่มออร์แกนิกที่เน้นความปลอดภัย</p> <p>๒. มาตรฐานและการควบคุมคุณภาพ (Midstream - Quality Control)</p> <p>ในขั้นตอนการผลิตและแปรรูปสินค้าต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ:</p> <p>เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ: พิจารณาจาก ความชื้น</p>	<p>จำหน่ายได้เพิ่มขึ้น</p> <p>มีรายได้เพิ่มขึ้น</p>

			<p>(Moisture content), ความบริสุทธิ์ของสายพันธุ์ (Varietal purity), และลักษณะทางกายภาพ เช่น ข้าวเต็มเมล็ดหรือข้าวหัก</p> <p>การเพิ่มมูลค่า (Value Addition): การแปรรูปจากข้าวเปลือกเป็นข้าวสารบรรจุถุงที่มีแบรนด์ (Branded Rice) หรือการนำผลพลอยได้ (By-products) เช่น แกลบหรือรำข้าว ไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์อื่น เช่น น้ำส้มสายชูข้าวอินทรีย์หรือบรรจุภัณฑ์รักษ์โลก เพื่อเพิ่มรายได้</p> <p>๓. การสร้างความเชื่อมั่นและระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Downstream - Trust & Traceability)</p> <p>สินค้าในยุคใหม่ต้องสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค:</p> <p>Wiley Online Library</p> <p>Wiley Online Library</p> <p>ระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability): การใช้เทคโนโลยีอย่าง QR Code หรือ Blockchain เพื่อบอกที่มาของข้าวแต่ละล็อต ตั้งแต่แปลงปลูกจนถึงมือผู้ซื้อ ช่วยยืนยันว่าเป็นข้าวพันธุ์แท้หรือได้รับมาตรฐานออร์แกนิกจริง</p> <p>ความปลอดภัยทางอาหาร (Food Safety): มุ่งเน้นการผลิตที่ปราศจากสารตกค้างตามมาตรฐาน Organic Thailand เพื่อยกระดับสินค้าสู่ตลาดส่งออก</p>	
	<p>ปัญหา Pain point</p>	<p>ต้นทุนสูงและผลผลิตต่ำ: ปุ่มแพงการใช้ปุ๋ยไม่ตรงจุด และขาดการใช้เทคโนโลยีช่วยบริหารจัดการทำให้ผลผลิตต่อไร่ไม่คุ้มค่า</p> <p>ภัยธรรมชาติ: ขาดข้อมูลพยากรณ์อากาศและน้ำที่แม่นยำ ทำให้เสี่ยงต่อการสูญเสียผลผลิต</p>	<p>ลดต้นทุน & เพิ่มผลผลิต: ใช้เทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ (Precision Farming) ตรวจวิเคราะห์ดินก่อนใส่ปุ๋ย (Soil Test) เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเกินจำเป็นและเพิ่มประสิทธิภาพ</p> <p>จัดการความเสี่ยง: ใช้แอปพลิเคชันพยากรณ์อากาศที่แม่นยำ</p>	<p>จำหน่ายได้เพิ่มขึ้น</p> <p>มีรายได้เพิ่มขึ้น</p>

		<p>ขาดอำนาจต่อรองราคา: เกษตรกรไม่ทราบราคาตลาดที่แท้จริง ทำให้ถูกกดราคา</p> <p>การเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนและตลาด: เกษตรกรรายย่อยมีข้อจำกัดในการกู้ยืม และหาช่องทางขายโดยตรง</p>	<p>และการทำประกันภัยพืชผลเพื่อลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติ</p> <p>เพิ่มอำนาจต่อรอง: สร้างกลุ่มเกษตรกร (Cooperative) เพื่อรวมกลุ่มซื้อปุ๋ย/ขายผลผลิต และเข้าถึงข้อมูลราคากลาง</p> <p>เข้าถึงแหล่งทุน & ตลาด: ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล (E-commerce) เพื่อขายตรงสู่ผู้บริโภค และใช้ข้อมูลผลผลิตทำเรื่องกู้เงินกับสถาบันการเงิน</p>	
	<p>แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา</p>	<p>ฟาร์มแม่นยำ (Precision Farming): ใช้ IoT, โดรน เพื่อการเกษตร, และแอปพลิเคชันอย่าง **Ricult** (วิเคราะห์ข้อมูลสภาพอากาศและสุขภาพพืช) ช่วยลดการใช้น้ำ และเพิ่มผลผลิต</p> <p>แพลตฟอร์มตลาดออนไลน์ (Marketplace): ใช้แอปฯ อย่าง ** Ourgreenfish** หรือแพลตฟอร์มที่เชื่อมเกษตรกรกับผู้บริโภคโดยตรง เพื่อตัดคนกลางและเพิ่มรายได้</p> <p>Blockchain for Traceability: ใช้เทคโนโลยี Blockchain ในการตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มาของข้าว (Traceability) เพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้ซื้อในตลาดคุณภาพสูง</p> <p>แอปฯ ข้อมูลราคาสินค้า: แอปฯ **คลังความรู้ดิจิทัล** จากภาครัฐ หรือแอปฯ ตรวจสอบราคารับซื้อในท้องถิ่น เพื่อวางแผนการขาย</p>	<p>สร้างมูลค่า การรักษามาตรฐานคุณภาพ และการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดที่หลากหลาย โดยมีรายละเอียดดังนี้๑. การคัดเลือกและพัฒนาพันธุ์ข้าว (Upstream - Genetics & Variety)</p> <p>คุณภาพของสินค้าเริ่มต้นที่เมล็ดพันธุ์:</p> <p>ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์: การปลูกข้าวไม่ได้มีเพียงข้าวขาวทั่วไป แต่รวมถึงข้าวกลุ่มพรีเมียม เช่น ข้าวหอมมะลิ (Thai Jasmine Rice) ที่มีจุดเด่นด้านกลิ่นหอมและเนื้อสัมผัส หรือข้าวโภชนาการสูงอย่าง Riceberry</p> <p>การตอบโจทย์เฉพาะกลุ่ม: พัฒนาพันธุ์ข้าวตามความต้องการของผู้บริโภค เช่น ข้าวที่มีดัชนีน้ำตาลต่ำ (Low GI) สำหรับผู้ป่วยเบาหวาน หรือข้าวกลุ่มออร์แกนิกที่เน้นความปลอดภัย</p>	<p>จำหน่ายได้เพิ่มขึ้น</p> <p>มีรายได้เพิ่มขึ้น</p>

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	การผลิตและกระจายเมล็ดข้าวพันธุ์ดีโดยใช้นวัตกรรมการผลิตข้าวแบบเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture)
๒. ชื่อแผนงาน	โครงการภายใต้แผนพัฒนาจังหวัด
๓. แนวทางการพัฒนา	งบพัฒนาจังหวัดด้วยนวัตกรรม
๔. หลักการและเหตุผล	เกษตรกรผู้ปลูกข้าวซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศได้รับผลกระทบจากการขายข้าวได้ในราคาที่ลดลง เป็นผลมาจากภาวะเศรษฐกิจซบเซา การเพิ่มรายได้อาจจะทำได้ในขอบเขตที่จำกัด เกษตรกรมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถดำเนินการเองได้มากนัก แต่การเพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิตเป็นสิ่งที่เกษตรกรสามารถทำได้ด้วยตนเองหากได้รับการสนับสนุนที่เพียงพอจากภาครัฐ โดยใช้เทคโนโลยี ความรู้ และนวัตกรรมทำการผลิตแบบเกษตรแม่นยำ ประกอบกับภาครัฐมีนโยบายการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และศูนย์ข้าวชุมชน สนับสนุนให้มีการปรับเปลี่ยนการผลิตแบบเกษตรแม่นยำภายใต้การพัฒนาภาคการเกษตรในยุค ๔.๐ ซึ่งกรมการข้าวมีความพร้อมที่จะนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาปรับใช้ สนับสนุนให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองผลิตเมล็ดพันธุ์ ซึ่งเป็นปัจจัยในการผลิตหลักได้ และผลิตข้าวโดยไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อันทำให้เศรษฐกิจฐานรากขับเคลื่อนต่อไปได้ และเป็นกรอบยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่ทุกภาคส่วนในสังคมเผชิญอยู่ในขณะนี้ โดยเฉพาะเกษตรกรผู้ปลูกข้าวซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของภาคการเกษตรของไทย
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตข้าว และลดการเผาทำลายตอซังฟางข้าวอันก่อให้เกิดฝุ่นละอองพิษ PM ๒.๕ โดยใช้นวัตกรรมการผลิตข้าวแบบเกษตรแม่นยำ

๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>ตัวชี้วัด : ๑. พื้นที่เป้าหมายลดการเผาฟางมากกว่าร้อยละ ๘๐</p> <p>๒. ต้นทุนลด ผลผลิตเพิ่ม ทำให้รายได้เพิ่ม ๔๘๐-๕๖๐ บาทต่อไร่</p> <p>๓. ต้นทุนการใช้เมล็ดพันธุ์ลดลง ๘๐ บาทต่อไร่</p> <p>ค่าเป้าหมาย : เกษตรกรในโครงการแปลงใหญ่ หรือศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน ๑๐ ราย พื้นที่ ๔๐๐ ไร่ (ผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์) และจำนวน ๓๐๐ ราย พื้นที่ ๓,๐๐๐ ไร่ (สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ หรือศูนย์ข้าวชุมชน)</p>
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินงานโครงการเกษตรแบบแปลงใหญ่ หรือศูนย์ข้าวชุมชน ในอำเภอเสนา จังหวัดอยุธยา จำนวน ๗ แห่ง
๘. กิจกรรมหลัก	การผลิตและกระจายเมล็ดข้าวพันธุ์ดีโดยใช้นวัตกรรมการผลิตข้าวแบบเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture)
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเสนา จังหวัดอยุธยา
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปี พ.ศ. ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	๑,๐๐๐,๐๐๐ (หนึ่งล้านบาท)
๑๒. ผลผลิต (Output)	<p>๑. เตรียมดินปลูกข้าวโดยไม่เผาฟางข้าว</p> <p>๒. ได้เมล็ดข้าวคุณภาพดี</p>
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	<p>๑. กลุ่มเกษตรกรเป้าหมายในแปลงใหญ่และศูนย์ข้าวชุมชน ลดการเผาฟางข้าว ลดการเกิด PM ๒.๕</p> <p>๒. เกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์เรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพได้เมล็ดพันธุ์ดีกระจายภายในกลุ่มส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และศูนย์ข้าวชุมชน</p> <p>๓. เกษตรกรผู้ใช้เมล็ดพันธุ์ดีนำไปปลูกทำให้ได้ผลผลิตสูง ลดต้นทุนด้านเมล็ดพันธุ์ และต้นทุนด้านการดูแลรักษาโรคและแมลงลดลง</p>

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยนำเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
๑.การผลิตและกระจายเมล็ดข้าวพันธุ์ดีโดยใช้นวัตกรรมการผลิตข้าวแบบเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture)	๑. ปัจจัยด้านการเกษตรพื้นฐาน (Agricultural Inputs) เมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์คัดหรือพันธุ์พันธุ์บริสุทธิ์ที่มีคุณภาพสูงจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น กรมการข้าว เพื่อนำมาขยายเป็นเมล็ดพันธุ์ดีต่อไป ทรัพยากรธรรมชาติ: ได้แก่ พื้นที่นาที่มีความเหมาะสม (Soil suitability) และระบบชลประทานหรือ	๑. การเตรียมการและวางแผนพื้นที่ (Pre-Production) การจัดทำแผนที่ระดับความสูง (Topographic Mapping): ใช้โดรนหรือระบบ GPS เพื่อวิเคราะห์ความสูงต่ำของพื้นที่ สำหรับวางแผนการจัดการน้ำให้ทั่วถึง การวิเคราะห์ดินรายแปลง (Site-Specific Soil Analysis): ตรวจสอบค่าสารอาหาร (N-P-K) และค่า pH เพื่อกำหนดสูตรปุ๋ยแบบ	๑.เตรียมดินปลูกข้าวโดยไม่เผาฟางข้าว ๒. ได้เมล็ดข้าวคุณภาพดี	๑.เตรียมดินปลูกข้าวโดยไม่เผาฟางข้าว ๒. ได้เมล็ดข้าวคุณภาพดี	๑.เตรียมดินปลูกข้าวโดยไม่เผาฟางข้าว ๒. ได้เมล็ดข้าวคุณภาพดี	งบพัฒนาจังหวัด	๒๕๗๐

	<p>แหล่งน้ำที่เพียงพอต่อการเจริญเติบโต ปัจจัยการผลิตอื่นๆ: ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและสารอารักขาพืชที่ใช้ตามความจำเป็น</p> <p>๒. ปัจจัยด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี (Technological Inputs) หัวใจของเกษตรกรแม่นยำคือการใช้ข้อมูลและเครื่องมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ: FFTC Agricultural Policy Platform (FFTC-AP) FFTC Agricultural Policy Platform (FFTC-AP) อุปกรณ์ตรวจวัด (Sensors): เช่น</p>	<p>"สั่งตัด" ให้เหมาะสมกับสภาพดินจริงในแต่ละจุด ข้อมูลการจัดการดินจากกรมพัฒนาที่ดิน</p> <p>๒. กระบวนการปลูกและดูแลรักษา (Precision Cultivation) การปลูกด้วยเครื่องหยอดแม่นยำ: ใช้เครื่องปลูกที่ตั้งค่าระยะห่างและปริมาณเมล็ดพันธุ์ที่เหมาะสมเพื่อลดความหนาแน่นและลดการสะสมของโรค</p> <p>การบริหารจัดการน้ำอัจฉริยะ (Smart Irrigation): ใช้เซนเซอร์วัดความชื้นในดินเพื่อควบคุมการเปิด-ปิดน้ำผ่านสมาร์ตโฟน ช่วยประหยัดน้ำและกระตุ้นการแตกกอ</p>					
--	---	---	--	--	--	--	--

	<p>เซนเซอร์วัด ความชื้นในดิน ค่า pH และชุดตรวจวัด ธาตุอาหารในดิน แบบพกพา ระบบระบุตำแหน่ง และการจัดการ พื้นที่: ใช้ GPS และ GIS เพื่อทำแผนที่ การผลิตและติดตาม การเจริญเติบโตราย แปลง เครื่องจักรอัตโนมัติ: เช่น โดรนเพื่อ การเกษตร (Agricultural Drones) สำหรับ หว่านปุ๋ยหรือพ่น สารเคมี และเครื่อง หยอดเมล็ดที่มี ความแม่นยำสูง ระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ (ICT & AI): แอปพลิเคชัน หรือแพลตฟอร์ม บริหารจัดการฟาร์ม</p>	<p>การให้ปุ๋ยและสาร อารักขาพืชตาม เป้าหมาย (Variable Rate Application): ใช้โดรนการเกษตรพ่น ปุ๋ยหรือสารชีวภัณฑ์ เฉพาะจุดที่มีปัญหา (Spot Treatment) โดยอ้างอิงจาก ดัชนี พืชพรรณ (NDVI) ที่ ตรวจพบจากภาพถ่าย ดาวเทียมหรือโดรน ๓. การควบคุมคุณภาพ และการตรวจตัดพันธุ์ ปน (Quality Control) การติดตามการ เจริญเติบโตด้วย AI: ใช้ แอปพลิเคชันบันทึก ข้อมูลการเจริญเติบโต เพื่อพยากรณ์ช่วงเวลา การเก็บเกี่ยวที่แม่นยำ การตรวจตัดพันธุ์ปน (Rouging): ดำเนินการ อย่างเข้มงวดตาม มาตรฐานการผลิต</p>					
--	---	--	--	--	--	--	--

	<p>(Farm Management Platform) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนการผลิต</p> <p>๓. ปัจจัยด้านบุคลากรและองค์ความรู้ (Human & Knowledge Inputs) เกษตรกรและผู้เชี่ยวชาญ: ต้องมีความรู้ในเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์และทักษะการใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัล (Digital Literacy) งบประมาณและแหล่งทุน: สำหรับการจัดการเทคโนโลยีและบริหารจัดการโครงการในระยะยาว</p>	<p>เมล็ดพันธุ์ โดยใช้โดรนช่วยสอดส่องความผิดปกติของสีใบและลักษณะต้นจากมุมสูงก่อนส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่จริง มาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยกรมการข้าว</p> <p>๔. การเก็บเกี่ยวและจัดการหลังเก็บเกี่ยว (Post-Harvest Management) การเก็บเกี่ยวในระยะพลับพลึง: ใช้รถเกี่ยวที่ทำความสะอาดระบบลำเลียงอย่างดีเพื่อป้องกันการปนเปื้อนพันธุ์อื่น และตรวจสอบความชื้นเมล็ดทันที ระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability): การลงทะเบียนและบันทึกข้อมูลการผลิตเข้าระบบ Cloud เพื่อ</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		ออก QR Code ให้ผู้ ซึ่งสามารถตรวจสอบ ที่มาของเมล็ดพันธุ์ได้					
--	--	---	--	--	--	--	--

บรรณานุกรม